

DEBRECZENI UJSÁG

HAJDUFÖLD

Felolós szerkesztő
vitéz KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

Szerkesztőség József kir. herceg-utca 16. szám
Telefonszámok: (Kiadóhivatal) 41.
Szerkesztőség: 3-43 — (tel. 8-37) Nyomda 3-47

Elfizetési ára egy óra 3 P. negyedévre 9 P.
Egyes szám tri hétköznap 10 fill., vasárnap 20 fill.
(Kiadóhivatal) Kossuth-utca 3. szám, 1. emelet

Meghalt a balmazújvárosi gyilkosság harmadik áldozata

(Tudósítás az 5-ik oldalon)

Megtorlást!

A felhatalmazási törvényjavaslat vitája alatt több szónok foglalkozott a kérdéssel, mi lehetett az oka a bankzárlati rendelet sürgős kibocsátásának. A német krízis, — a szomszéd veszedelme, — az alapvető ok, állapította meg valamennyi kormánypárti és ellenzéki felszólaló, de ugyanakkor nyílt és kevésbé nyílt célzások, kijelentések és vádak hangzottak el, hogy a válságot nem a külföldi hitelmegvonások, hanem néhány magyarországi nagytőkés önzése tették akuttá. Az történt ugyanis, hogy jólinformált egyének a német hírek hatása alatt hatalmas összegeket „mentettek át” a külföldre és ezzel jelentős devizákat vontak el a nagybankokból, egyben pedig megindították azt a folyamatot, amellyel szemben a kormány kénytelen volt a „vagyonmentő vásárlás” és spekulációban ártatlan nagyközönség cőlt is lezárni a bankok kapuit.

Ennek a helyzetnek, bármennyi nyí bízalommal, nyugalommal és hazafias béketűréssel viseli is el az ország lakossága, érzí a súlyát a gazda, aki nem tud eladni, az iparvállalat, amely elől eldugult a hitel forrása, bank és adófizető, hitelező és adós, polgár és munkás egyaránt.

Bármennyire nem is fenyegeti a krízis veszedelme a magyar közgazdasági életet, méltatlan és igazságtalan állapot volna az, hogy akik megindították és kikényszerítették a rendkívüli intézkedések folyamatát, kézdörzölve élvezzék önzésük gyümölcsét és milliók szenvedjenek, agódjának, vesződjének a hazafiatalanság határait suroló egoista lelkiismeretlenségük káros következményei miatt. Nem elég tehát célozgatva emlegetni, körülírni a tetteseket és felháborító cselekedetüket, hanem ki kell rángatni őket irgalmatlanul a nagy nyilvánosság elé: hadd tudja mindenki, kik azok, kiknek oly indokolatlan gyávaasággal féltett önértékük ciobreváló volt a nemzet nyugalmanál, az ország érdekénél.

De ez még nem elég. Pellengérel ma nem büntethetünk. Ha a liberális köztársasági Németország évekre terjedő fegyházzal tudja sújtani azokat, akik hazafiatalan magatartásukkal veszé-

lyeztetik a márkát s ezzel honfitársaik millióinak érdekeit, mi is meg kell találjuk az eszközöket — a nem is sülyedő, csak viharba került, — hajó menekülő patkányainak megrendszabályozására.

Ha nehéz időkben áldozatokat kell hozni az ország megmentésére, a nagytöke pesti nábobjai számára sem nyílik privilégium. Logó a minden magyart egyaránt arányosan érintő teher alól kivonhassák magukat. Nyakon kell

ragadni a vagyonmentők kisedéértársaságát s társadalmi megbélyegzéssel, de államhatalmi intézkedésekkel is kényszeríteni arra, hogy megérdemelt keserves leckéből tanulják meg: a *salus rei publicae a suprema lex*.

A kormány augusztus 14-ig meghosszabbította az átmeneti pénzügyi intézkedések hatályát

A bankbetétek további öt százalékat felszabadították — A kivethető legnagyobb összeg ezer pengő — Kiegészítő és módosító rendelkezések

Budapest, július 30.

A gazdasági és hitelélet rendjének megóvása végett kibocsátott rendeletek hatálya az 1931. évi július hó 30-án lejárt. Minthogy azok a körülmények, amelyek ezeknek a rendeleteknek kibocsátását szükségessé tették, még ezidőszert is fennállanak, a kormány a kivételes rendelkezések hatályát 1931. évi augusztus hó 14. napjáig meghosszabbította. Az erre vonatkozó rendelet, amelyet a mai minisztertanács tárgyalta, a Budapesti Közlöny pénteki számában jelenik meg. A rendelet gondoskodik arról, hogy a további átmeneti idő alatt újabb könnyítések történjenek annak elősegítése érdekében, hogy a gazdasági élet normális menete fennakadást ne szenvedjen.

A rendelet szerint a betétekből

augusztus hó 8-tól további 5%-ot, de legfeljebb 1000 pengőt lehet igénybe venni. Természetesen mindazok a könnyítések, amelyek eddig engedélyezettek, továbbra is fennmaradnak. Ezekben felül a rendelet azt a további könnyítést is teszi, hogy megengedi a betétek igénybevételét a biztositási díj kifizetésére.

A rendelet könnyítéseket tartalmaz az augusztusi lakbérfizetések tekintetében is, nevezetesen lehetővé teszi, hogy azok, akiknek nincs lakbérjárandóságuk, lakás- és üzletbérüket augusztus hó 10-ig bezáróan fizethessék meg.

A lakbérfizetésekkel kapcsolatban kimondja a rendelet, hogy azok az alkalmazottak és nyugdíjasok, akiknek lakbérjárandóságuk van, lakbérfizetés céljára

esakis a szükséges mértékben, vagyis oly összeg erejéig vehetik igénybe a betéteket, amely összeggel lakbérük meghaladja lakbérjárandóságukat. Betétből olyan célokra, amelyekre korlátozás nélkül lehet kifizetést teljesíteni, nem igényelhetnek kifizetést azok, akik a betétkönyvet 1931 július hó 16-a után szerezték meg. A lejárt váltók rendezésének megkönnyítése céljából kimondja a rendelet, hogy a váltóprolongációk nem esnek a hitelnyújtási korlátozások alá. Remélhető, hogy a közönség ezeket az újabb átmeneti rendelkezéseket is azzal a megértéssel fogadja, amellyel az eddigieket és magatartásával elősegíti, hogy a gazdasági és hitelélet rendje a normális keretekhez mielőbb visszavezethető legyen.

ÜSSZECSAPÁSOK A FELHATALMAZÁSI VITÁBAN

Turchányi Egon példátlanul éles támadást intézett Szeitovszky és Klebelsberg miniszterek ellen

A miniszterelnök és a két miniszter kemény hangú válasza

Budapest, július 30.

A képviselőház csütörtöki ülésén Pakots József az egyetemi beiratások ügyében. Vázsonyi János pedig a kenyérdrágítás ügyében napirend előtt felszólalásra kapott engedélyt.

Feltegette, hogy a tanulás nem köztött jog, mint például a trafik. Szerinte öt millió pengő vándorol ki azokkal a diákokkal, akiket nem vettek fel a magyar egyetemekre. Kéri a kultuszminisztert, hasson oda, hogy ez ne ismétlődjék meg és legyen min-

denki számára lehetővé téve a tanulást.

A kenyérvkérdés

Vázsonyi János: A kenyérvkérdés volt az, amely a választások idején főprogramként szerepelt minden pártnál. Amikor a bankzárlatot elrendelték, Klebelsberg Kunó erőt kultuszminiszter elnököl a minisztertanácson és ő ugy látszik, ugy követ-

keztetett, hogy ha baj van az egyetemen, bezáratja az egyetemet, ha pedig baj van a bankok körül, egyszerűen bezáratja a bankokat. (Derültség.) Rémhírek nincsenek, de van bizalmi válság, amely egész Európára kiterjed és amelynek szele hozzánk is elérkezett. A kenyérvdrágítás összefügg a gazdasági válsággal. A boletta drágulásával nincs arányban a kenyérv drágítás. A kenyérv drágítás drágulást hullámot fog maga után vonni. Az ország többsége az,

16 oldalas lap ára 10 fillér

akiknek nincs bankbetétjük. Az adó-sok tönkretételét meg kell akadályozni. Emelhető volna például a kártyabélyeg illetéke, akár háromszorosan is.

Felkiáltások a keresztényvártón: — Akár százszorosan is emelhetők! *Vássonai* kérést intéz a kormányhoz, indíttatva komoly vizsgálatot arra — kik voltak azok, akik a bankzárlat előtt devizát és valutát vettek ki és igyekeztek azt külföldre vinni.

Bud miniszter olesó kenyéret izér

Bud János kereskedelmi miniszter: Izgat adok a képviselő urnak abban, hogy a kenyérrágítás összefügg más áruk kialakulásával. De csak abban az esetben hathat károsan, ha a kenyérrágulás nincs összhangban a buza áralakulásával. *Bud* János kereskedelmi miniszter részletesen fejtette a buza világtárci árának alakulását és az erre vonatkozó megállapításokat ismertette.

— Ami a kenyérrát illeti — tért rá

A felhatalmazási javaslat folytatólagos vitája

A miniszter válasza után a képviselőház ismét áttért a felhatalmazási törvény tárgyalására. Az első szónok *Ötvös Lajos*, a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt tagja.

— A Keresztény Gazdasági és Szociális Párt — mondotta — és én magam is a törvényjavaslatot elfogadjuk. Hivatkozom *Apponyi Albert* gróf tegnapi szavaira, aki azt mondotta, hogy a bizalmi kérdést most sem merné felvetni a kormánnyal szemben, amikor világszerte bizalmi krízis van. Ez a törvényjavaslat, sajnos, gyöke-

ezután a miniszter a kérdés lényegére — kétségtelen, hogy azok a jutatók, amelyek a buza árában kifejezésre jutnak, végeredményben a kenyér áralakulását is befolyásolják. Itt figyelembe kell venni a mi malomiparunk helyzetét is.

Elmondotta a miniszter, hogy a malomipar főképpen a nullás liszt előállítására törekedett és még a hetvenöt kilogramos buzából is ötven százalékban nulláslisztet termeltek ki a malmok. A kenyérlisztre hat-tíz százalék jutott. A nullásliszt legnagyobb része exportra került, de az export megnehezítésével a malmok a kenyérlisztre próbálják átvinni ugyanezt az értékelést. Innen van az, hogy a malomipar politikája erősebb áremelést vont maga után a kenyérliszttel illetően, viszont a kormánynak az a feladata, hogy a kenyérliszt ára alacsony színvonalon maradjon. Most folynak a tárgyalások, hogy jó minőségű, olesó kenyér álljon a szegény emberek rendelkezésére. Mindent el fogunk követni, hogy indokolatlan áremelés a kenyéripiacon ne legyen.

res gyógyítást nem hozhat, csak injekció, amely ideig-óráig segít a bajon.

— Talán arra lehetne gondolni, hogy olyan mennyiségű termeléssel, amelyet a belső piac fel tud venni, segíteni lehetne a bajokon. Esetleg felmerül az is, hogy a termelés rendjét kellene átalakítani. At kellene menni gyógvényekre, főzélékfelékre. Ezek önmagukban lehetetlen ideák. Kicsiben látjuk, hogy egy község, amely konyhakerti növényekkel foglalkozik, az egyik évben el tudja helyezni terményeit, másik évben nem.

Az ország a búzával áll, vagy buki'k

Gaál Gaszton: Ha bankdirektori jövedelmeket tudnánk termelni, rendben volna az ügy.

Hunyady Ferenc gróf: Viccel ezt nem lehet elintézni!

Ötvös Lajos: En azon a konzervatív állásponton vagyok, hogy ez az ország a búzával áll, vagy buki'k. (Élénk helyeslés.)

Ötvös Lajos: Okos emberektől is hallom azt, hogy nem érdemes búzát termelni, mert minél több a buza, annál olesóbb lesz. Már pedig a gazda mégis csak jobban megtalálja számítását, ha többet tud termelni.

— A hetvenes években az átlagtermés búzában négyszázhusz kilogram volt, 1912-ben felment hatszáz kilogramra, ma a termelő államok között a termelés mennyiségét illetően a huszadik helyen vagyunk. Hogy mi többet és jobbat termelhetünk és hogy itt végtelen perspektívái vannak a termelés fokozásának, azt nem vagyok hajlandó elismerni. Bár-mennyire akarják is összehasonlítani a mi jó földünket például Németország silány földjével, nem veszik figyelembe azt, hogy

10 szavas apróhirdetés

2 napitapban 30 fillér.
Hirdetés feladási helye: Kossuth-u. 3., I. e.

podások, amelyek a buzafeleslegnek Ausztriában és Olaszországban történő elhelyezésére köttetek, a most beütött gazdasági krízisben is végrehajthatók.

A községi háztartások váltágá-

A kereszttyén templomokat támadják a szocialisták

Büchler József (szociáldemokrata) kijelenti, hogy a templom-építkezésekre vonatkozólag egy kifogásuk van: ne közpénzekből építsék a templomokat, hanem a hívők adják össze a pénzt. Az utóbbi években a fővárosban tizennégy templomot építettek.

Peyer Károly: Inkább szükség-lakásokat építsenek!

Reisinger Ferenc: Van templom elég. A reakció onnan árad ki. (Ellentmondások a jobboldalon.)

Bolsevik frázisok

Büchler József: A most tárgyalás alatt levő javaslat kihat a gazdasági életre. Nem az uralkodó osztály, amely a kizsákmányolásból él, fogja érezni a javaslatból fakadó árat, hanem a dolgozó osztály.

Büchler a javaslatot nem fogadja el.

Turchányi Egon: Mielőtt a törvényjavaslatl foglalkozna, szükségesnek tartja, hogy visszautasítsa azt a szocialista részről tett kijelentést, hogy a templomokból árad a reakció.

Reisinger Ferenc: En mondtam: ez így van!

Kabók Lajos: Sokat politizáltak már a templomokban. (Élénk ellentmondások és zú a Ház minden oldalán.)

Turchányi Egon: Bár ellenzéki vagyok, a javaslatot elfogadom. Azért fogadom el, mert bár a törvény a szükségrendeletek törvényesítése mellett széleskörű, sőt korlátlan hatalmat ad a kormánynak, a kormány ennek a törvényjavaslatnak az elfogadását a nemzeti összefogás szempontjából állította elének. A szükségrendeletek kiadása alkalmas volt a főmeghíztéria kimélyítésére, pedig a miniszterelnök nyilatkozata szerint éppen ezt kell megakadályozni. — Helyteleníti, hogy a rémhírterjesztésről szóló szakasz nem teszi kivételt a sajtóval.

Elismerés a sajtónak

A magyar sajtó minden egyes tényezője kivétel nélkül olyan szolidaritást tanúsított, az önfegyelmzésnek és a lelkiismeretességnek olyan ragyogó példát adta, hogy teljes elismerésre tarthat számot. Kérem a kormányt, módosítsa ezt a 9. szakaszt olyan értelemben, hogy a rémhírterjesztésre vonatkozó rendelkezések a sajtót ne érintsék, hanem a sajtóval szemben a sajtótörvény rendelkezései legyenek irányadók.

A bankok valutapolitikája

Turchányi Egon: A kisipar és kiskereskedelem érezte meg a legká-

Turchányi támadása a belügyminiszter ellen

Turchányi Egon: A kormányzat stabilitásának értéke *Bethlen István* személyéhez fűződik, ennek az értéknek megtartásához szükséges, hogy a kormány osztatlan erkölcsi hitét, amelyet a kabinet néhány tagjának működése alaposan megtépázott, az ország felé helyreállítsák.

Az egyik tárca, ahol a rekonstrukciót szükségesnek tartanám, a belügyi tárca. Szükségesnek tartom a belügyi tárca rekonstrukcióját, mert *Szicovitsky* belügyminiszter ur nem

ról beszélve, szóváteszi, hogy egyes községekben százszázalékos a pótdó, holott a pénzügyminiszter csak 50 százalékos engedélyezett. Elfogadja a törvényjavaslatot.

rosabban a hitelkeretek teljes megvonását. A kisipar és a kiskereskedelem váltókkal dolgozik. A szükségrendeletek követségében előálló helyzetben elmaradtak azok a bevételek, amelyek gazdasági váltók rendezéséhez szükségesek volnának. A közbeső hetekben lejárt váltók most felsorakozva állnak a kisiparosok előtt. A kormánynak a kiméleti időt legalább szeptember 1-ig kell kitolnia.

Minden törvényt megkerülő spekulációnál veszedelmesebben érvényesül a bankoknak az a súlyos elbírálás alá eső manővere, hogy a náluk pengőkben elhelyezett betéteket csak nem mindig külföldi valutában adják kölcsön. Intézkedni kell a kormánynak, hogy a magyar bankok csak olyan mennyiségű külföldi valutát helyezhessenek ki, amennyit az ő külföldi valutatarozásuk tesz ki.

Angliában tíz évvel ezelőtt a nagybankok, nagybirtokok és nagyvállalkozások súlyos áldozatokat hoztak az ország érdekében. Tessék követni az angol példát!

A mammutjövendelmek ellen

A kormánynak bele kell avatkoznia a jövendelmelosztás igazságtalanságaiba. Lehetetlenség, hogy egy-egy bankban két-három vezető embernek annyi jövendelm legyen, mint az öt dolgozó két-háromszáz tisztviselőnek együttvéve. Lehetetlenség, hogy egyesek közpénztárból több címen huzzanak jövendelm. Fel kell lépni a legnagyobb eréllyel a szociális szempontoknak ilyen megcsufolásával szemben. A kormánynak bele kell nyulnia ezekbe a kérdésekbe.

A közéleti tisztaság

Turchányi Egon: A kivételes hatalom gyakorlásához a kormánynak meg kell szilárdítania erkölcsi hitelképességét az ország felé. A pénzügyi krízis mellett van erkölcsi krízis is, amely egyre inkább terjedőben van az országban. A közélet tisztaságába vetett hitet megrendítette az, hogy a nepotizmus, a protekcionizmus és a panama levegője nem egy köztudomásúvá vált esetből áradt bomlasztólag az országra. Vannak egyes miniszteriumok, amelyek külön el vannak adósodva. Amikor a kormány végsőök feszített áldozatkész-séget követel a nemzettől, akkor a nemzet is megkívánhatja, hogy világosságot derítsenek a vagyónával folytatott gazdálkodásról. A kormány erkölcsi hitelének helyreállítása azonban még ennél is többet kíván és ezt úgy hívják, hogy kormányrekonstrukció. Nem *Bethlen István* távozása tehát, hanem a kabinet néhány tagjának a kicserélése kell.

értelmezte szigorúan azokat az erkölcsi inkompatibilitási szempontokat, amelyeknek öt tárcaja betöltésénél feltétlenül kötnök kellene.

A Vay-ügy

Turchányi Egon: Jól emléksznék még a Titán-per hullámaira. Előttein van a három magyar bíróság ítélete, amely ítélet végső fokon úgy hangzott, hogy igen enyhe büntetést mért arra az újságíróra, aki a per anyagát

a nyilvánosság előtt lapja hasábjain kitérgette és a Kuria még ezt a büntetést is felüggasztotta. A magyar társadalom széles rétegében önkéntelenül felvetődött a kérdés, vajon a belügyminiszter ur részéről milyen válasz történik erre az ítéletre? Nem következett semmi tevőleges válasz. Ellenben az történt, hogy Vay Kázmér, aki a belügyminiszter urnak ebben a rágalmaszi perében koronatanu volt, a legsúlyosabb bünvádi cselekmények gyanúja alatt le kellett tartóztatni és mindmáig a legsúlyosabb büncselekmények vádja alatt áll. Ennek a pernek az anyagánál nem csak bünvádi felelősségről van szó, hanem politikai és erkölcsi felelősségről is és ha a bünvádi felelősség meg is állapított, a politikai és erkölcsi felelősség még mindig fennmaradhat és a belügyminiszter ur esetében fenn is marad.

Turchányi ezután a csendőrségi építkezéseknél előfordult visszaélésekről beszélt, amelyekre a csendőrség felügyelője hívta fel a figyelmet. Azt állítja, hogy az a vállalkozó, aki itt a miniszterium szakértőjeként szerepelt, építette Szeitovszkynak gombai villáját.

A kivándorlási alap házai

Turchányi: Több százezer pengőt tesz ki a kivándorlási alap cotelása és a belügyminiszter ur ezeket a bevételeket ingatlanvásárlásokra fordította. Az ingatlanok vásárlása után megkezdődött az átalakítás és a kivándorlási alap Döbrentei-téri házába maga a belügyminiszter ur költözködött be, viszont Vay Kázmér a kivándorlási alap Andrássy-uti házában kapott lakást. Ez iskolapéldája a helytelen tökégyümolesztetésnek. (Nagy zaj.)

Friedrich István: Jó kis szü-

Eles támadás Klebelsberg miniszter ellen

Turchányi Egon: A kabinet rekonstrukciójában a második lépésnek a kultuszminiszter ur kicserélésének kell lennie. Sajnálom, hogy Klebelsberg kultuszminiszter ur nincs jelen.

Dinyés Lajos: Galambokat etet Szegeden. (Viharos derűtlenség.)

Turchányi Egon: Sok mindentől szerelnék beszélni, mindenekelőtt egy levélről. Szóvá kell tennem továbbá hogy a kultuszminiszter ur azoktól a szállítóktól, akikkel építkezéseit Szegeden végeztette, különböző számlákat követelt olyan alap részére, amelyet ő kezel s amely alapnak a fenntartása ellen a legfőbb számvevőszék is tiltakozott.

A klinikai panama

Turchányi Egon: Eppen a legutóbbi időben történt, hogy a klinikai panama vádlottjait elsőfokon a bíróság felmentette. Hat év múltán született meg a fölmentő ítélet s a vádlottból tanu let. Ennek az ügynek az ódiuma teljes mértékben a kultuszminiszter urra nehezedik. A kultuszminiszter ur tárcája ugy tul van adósodva, mint egy békebeli huszárhadnagy. A bevételek már előre le vannak kötve és akkor, amikor a takarékoságot kell majd keresztülvinni drákói módon, az előre lekötött bevételek miatt ott kell majd takarékoskodni, ahol ez a takarékoskodás

beszéd ez. (Viharos derűtlenség a Iláz minden oldalán.)

A rendőrségi pótdíjak ügye

Turchányi Egon: A mulatóhelyek, színházak, mozik fölött a rendőrség felügyeletet gyakorol és ezért a tisztviselőknek díjazas jár. A mult év nyaráig ezek a díjak a főkapitánysághoz folytak be és innen osztattak ki és ezekből a tisztikar tagjai havi nyolevan pengőt, a legénység tagjai pedig havi tizenöt-husz pengőt kaptak fejenként. A belügyminiszter rendeleti uton ugy intézkedett, hogy az ügyeleti szolgálatért járó díjakat a belügyminiszteriumhoz kell beszolgáltatni és rendőri pótdíjakat kell folyósítani a tisztikarnak és a legénységnek, ugy, hogy az eddigi nyolevan pengő helyett a tisztikar havonta negyven pengőt kapjanak, a másik negyven pengőt pedig összegyűjtve kéthavonként egy összegben utalják ki számukra. Az 1931. január—júniusi időszak pótdíjakat már nem kaptak meg a rendőrtisztikar tagjai és amikor érdeklődtek, hogy hol van ez az összeg, egyszerűen az volt a válasz, hogy elfogyott. A belügyminiszterium működési pótdíjakat állapított meg a belügyminiszteriumban szolgáló tisztviselő részére, akik ezen a címen vették fel az ügyeleti szolgálati díjakat, noha ők ügyeleti szolgálatot nem végeztek. De nem havi negyven és nyolevan pengőben állapították meg a működési pótdíjakat, hanem a rendőri főosztály vezetője felvett négyszáz pengő pótdíjat havonta, ugyanakkor pedig felvette a külön rendőri pótdíjat, a folyamórségi pótdíjat s a csendőrségi pótdíjat is egyszemélyben.

a magyar művelődés vitális érdekét fogja érinteni. A kultuszminiszter ur szegedi építkezéseit a legnehezebb időkben a legköltségesebb módon folytatja.

A szegedi építkezések

Turchányi Egon: A kultuszminiszter ur a napokban inkognitóban Szegeden járt és megsürgette az építkezések befejezését, mert az a néhány százezer pengő a költségvetésbe fel van véve. Kérdezem a pénzügyminiszter urat, rá tud-e mutatni a tényleges fedezetre? Ez az építkezés Szeged városát is súlyos adósságokba verte. Szeged város pénzügyi helyzete siralmas. Annyi pénz sem áll rendelkezésre, hogy a fertőzés veszélyének kitétt állatokat beoltsák, ellenben a szegedi építkezéseken van egy relief...

Sigray Antal gróf: Klebi menybemenetel. (Nagy derűtlenség.)

Turchányi Egon: Ezt a reliefet a szegediek Klebi menybemenetelének nevezték el. „Rólad beszélnek e kövek” — hirdeti egy tábla az építkezéseken és én azt hiszem, hogy ezek a kövek nem örvendetes beszédet mondanak, hanem Szeged kövei még évtizedek múlva is sirva fognak visszaemlékezni a kultuszminiszter ura és adósságesinálására. A miniszterelnök ur a nemzeti összefogás jegyében kér a maga számára kivételes felhatalmazást, hogy ezt valóban így lehessen

megadni, ahhoz legalább is annyi szükséges, hogy a kultuszminisz-

teri és a belügyi tárcában változás álljon be.

A miniszterelnök válaszol

Bethlen István gróf miniszterelnök: Csodálkozásomat fejezem ki afölött, hogy a képviselő ur jónak látta messzemenő becsületbe vágó sértéseket és vádak hangoztatni aktív miniszterekkel szemben, de még azt sem tartotta szükségesnek, hogy az illető minisztereket erről előbb értesítse. Ez a legelembb illem és lojalitás, amit meg lehet követelni. A képviselő urnak joga van vádak hangoztatni. Egy vádat hangoztatott, bár csak burkolt formában, erre a vádra a választ én adom meg. Egy levelet említett, amely egy püspökhöz ment...

Turchányi Egon: Nem erre a levélre hivatkoztam, hanem a káptalanhoz küldött levélre.

Bethlen István gróf: Tudomást szereztem arról, hogy a képviselő ur föllépett és ekkor szükségesnek láttam kérdést intézni az illetékes egyházi főhatósághoz, hogy illendő-e, helyes-e, a nemzet érdekeivel összeegyeztethető-e, hogy Turchányi Egon képviselő legyen.

Dinyés Lajos: A nép választ.

Bethlen István gróf: Én a magam részéről a nemzeti szempontjából nem tartottam kívánatosnak, hogy Turchányi Egon képviselő legyen. (Az ülésteremben óriási zaj.)

Bethlen István gróf: Ezért fordultam a hercegprímás urhoz és a kultuszminiszter ur utján az illetékes hatósághoz. Vállalom ezért a felelősséget. A képviselő ur mai fellépésével bebizonyította, hogy igazam volt.

A kultuszminiszter felszólalása

Klebelsberg Kunó gróf: Ugy állított be a képviselő ur felszólalásában, mintha a háttérbe visszalelések lehetnének. Régi szokás az, hogy nagyobb építkezéseknél promille egy egészen elenyésző levonás történik a vállalkozók

Szeitovszky belügyminiszter válaszol

Szeitovszky Béla belügyminiszter. — Engem erkölcsi inkompatibilitás szempontjából támadott meg Turchányi Egon Jónak látta a képviselő ur idehozni egy ügyet, amelyet már többször felmelegítettek. Fe hozta a legfelsőbb bíróság ítéletét is, de annak csak egyik részét említette, a büntetést kiszabó részt, azonban nem említette az indokolást. Már pedig engem nem az érdekel, hogy aki meg-rágalmozott, azt milyen mértékben büntette meg a bíróság, hanem, hogy milyen indokolásu ítélettel büntették meg. (Taps a jobboldalon.)

Szeitovszky Béla: Ebben az ügyben nem Vay Kázmér volt a koronatanu, amint azt a képviselő ur állította, hanem csak azt vallotta, amit okiratok bizonyítottak. Ide hozott egy másik ügyet is, amely a bíróság előtt van s amilyen ügyet nem szoktak soha idehozni. Én nem is hozom ide. Csak azt jelentem ki, hogy teljesen korrektül jártam el és mindent elköttem, hogy az ügy teljes egészében felderítettessék.

Szeitovszky Béla: Azt is állította a képviselő ur, hogy Gerlóczy Geon építette gombai villámát. Hát sem én, sem a képviselő ur, de még az apja és a dédaja sem élt akkor, amikor azt a villát építették. Ezt bi-

hozzájárulásával és ezeket az özszegeket az épületek művészi kiképzésére fordítjuk. Ennek az alapnak a kezeléséről a legfőbb állami számszéknek jelentést is tettem.

A klinikai panamák ügyét én nyomoztattam ki és hihetetlen szigorral jártam el. Tölem teljesen független fórum mindenkit felmentett. Inkább azért lehet engem felelősségre vonni, mert tul-szigoru voltam.

— Ami a szegedi emlékkövet illeti, ezt a szegedi egyetem tanárai az én tudtom nélkül emelték. Min denkit, aki kitüntetésben akart engem részesíteni, kérve kértem, hogy tekintsen el ettől és nyomatékosan kijelentettem, nem szeretném, ha bármiféle kitüntetésben részesítenének. (Gunyos derűtlenség a baloldalon.) A szegedi egyetem professzorai saját pénzükből adtak bizonyos összeget, tehát nem közpénzről van szó és ezért nyugodtan vállalom a felelősséget az emlékköért.

— Ön azonban képviselő ur, — mondja most Klebelsberg gróf, — kiadott egy plakátot, amely egyedülálló a becsmérések terén. Akkor jelent meg ez a plakát, amikor az erzsébetvárosi bombamerénylet után én a legnagyobb eréllyel léptem fel az Ebredő Magyarok Egyesülete ellen és megindítottam ellenük az eljárást. Ön olyan plakátot szerzett, amely Magyarországon egyedülálló, a becsmérés terén. Önt ezért rágalmozásért elítélték és amikor választania kellett a büntetés vagy a bocsánatkérés között, ön engem megkövetelt és én megbocsátottam önnek. Van-e önnek joga újra kezdeni? Ön vakmerően, moeskosan sértegetett engem. Önt elítélték, hozzám jött bocsánatot kérni és most papi ember létere ismét kezdi. Ezzel is bebizonyította, hogy nem idevaló. (Taps a kormánypárton.)

zonyíthatja Pakots képviselő ur is, aki a vendégem volt és látta azt a villát.

Ami a kivándorlási alapot illeti, én műszkén vállalom, amit tettem. Büszkén mondom, hogy nem költöttem el a pénzt. Amit lehetett megtakarítottam és épületekbe fektettem. Hét házunk van, ezek közül hármát én vettem és most láthatják, hogy helyesen cselekedtem. Meg van az Andrássy-uti épület éppen ugy, mint a Döbrentei téri. Azt is kifogásolta, hogy én ebben a házban lakom. Hát igen, ott lakom és hater ezer pengő bért fizetek érte évente. Augusztus 1-én azonban felfogom mondani, mert a fizetés-escökkentés már nem engedi meg nekem ezt a luxust. Vay Kázmér is kiment a lakásból, mert nem tudta fizetni a bért, pedig ő még alacsony bért fizetett. A rendőri pótdíjakra vonatkozólag nem tartotta elfogadhatónak, hogy az ellenőrzést gyakorló azoktól szedjék be az ellenőrzés díját, akiknél ellenőriznek. Ezekben a bíjakban az alsófoku tisztviselők is részesednek.

Ezeket a vádak tartatta szükségesnek idehozni szűzbeszédében képviselő ur. De kettőnk közül én maradtam szűzen. (Nagy élzés a kormánypárton. Hszew és remelem,

hogv az is fogok maradni és ameddig az illetékes tényezők, a kormányelők és a párt bizalmát bírom, itt fogok maradni, akár tetszik önnek, akár nem. Elég bizonyoságot adtam, hogy

A délutáni ülés

Farkas Tibor azt a gondolatot veti fel, vizsgáltsák meg pénzügyi helyzetünket pártatlan és elfogulatlan külföldi szakértőkkel, mert felfogása szerint az állam pénzügyi helyzete nem olyan

rossz, mint amilyennek azt feltüntetik. A kiadott szükségrendeleteket mielőbb vissza kell vonni. A javaslatot nem fogadja el. Propper Sándor a javaslatot nem fogadja el.

Turchányi viszonyválasza

Turchányi Egon személyes kérdés keretében válaszolt a miniszterelnök és a két miniszter délelőtti felszólalására. Tiltakozott az ellen, mintha illojálisan és a parlamenti illem ellen járt volna el, mert a két minisztert telefonon értesítette arról, hogy személyükkel fog foglalkozni a parlamentben és üzenetét ők tudomásul is vették. Ismerni szeretné az okokat, amiért a miniszterelnök az ő működését nemzeti szempontból kifogásolja, mert egész életében nacionalista alapon állott és működött.

Ami a belügyminiszter válaszát illeti, tény az, ha a gombai villát nem is Gerlóczy építette, de azon és Szcitovszky birtokainak épületein jelentős munkálatokat hajtott végre.

Visszautasítja Klebelsberg kultuszminiszter állításait. Az általa említett plakátot nem ő szövegezte, hanem, mint az ebredők országos főtitkára vállalta érte a felelősséget. Az ügy harmadik főrúmon történt tárgyalásánál je-

lentkezett is a szerző, amint az bírói megállapítást is nyert. Klebelsberg Kunónak annakidején az egyházi békeség kedvéért fellettes hatóságainak kívánságára adott elégtételt. Ez nyolc-tíz év előtt történt, s azóta ő nem foglalkozott a kultuszminiszter személyével, sem dolgaival. Klebelsberg ellenben a háta mögött leveleket intézett Králik püspökhöz és a győri káptalanhoz s ezekben el akarta gáncsolni az ő jelöltetését. Felmutatja és felolvassa a legfőbb állami számvevőszék jelentését, amely kifogásolja a Klebelsberg által vállalkozóktól levont százalékok, mint amit így kivontak a törvényes ellenőrzés alól.

Ő ez alkalommal tisztán kellemlen tényállításokat hozott fel s ennek dacára őt sértették meg, anélkül, hogy elnöki védelemben részesült volna, holott kivüle álló okoknál fogva személyes elégtételt sem szerzhet.

Az ülés hét órakor ért véget.

A kormány új rendelete a gazdasági és hitelélet rendjének megóvásáról

Budapest, július 30.

A m. kir. minisztérium 4400—1931. M. E. rendelete, amellyel a 4000—1931. M. E. sz. rendelettel elrendelt bankszűnnapok következtében szükséges átmeneti intézkedések hatályának újabb meghosszabbításáról, kiegészítéséről és módosításáról intézkedik, a következőképpen szól:

I. §.

1. A minisztérium a 4100—1931. M. E. és a 4200—1931. M. E. sz. rendelettel szabályozott, hatályukban a 4300—1931. M. E. sz. rendelettel meghosszabbított átmeneti intézkedések hatályát az alábbi rendelkezésekben foglalt kiegészítésekkel és módosításokkal az 1931. évi augusztus 14-ig bezáróan meghosszabbítja.

2. Ennélfogva a 4100—1931. évi M. E. sz. rendelet 1. §-ában 7. §-ának 1. és 3. bekezdésében meghatározott korlátozások az 1931. évi augusztus hó 14. napjáig bezárólag állnak fenn, a 4100—1931. M. E. sz. rendelet a 7. paragrafusának 2. bekezdésében meghatározott fizetéseket és átváltásokat az 1931. évi augusztus hó 14. napjáig lehet elhalasztani, a 4200—1931. M. E. sz. rendelet 1. paragrafusának 1. és 2. bekezdésében foglalt rendelkezések 1931. évi július hó 14. napja előtt lejárt és 1931. évi augusztus hó 14. napjáig bezárólag lejárt, vagy lejárt váltókra, kereskedelmi utalványokra és közraktári jegyekre az óvási határ időnek a 4200—1931. M. E. sz. rendelet 2. paragrafusának meghatározott meghosszabbítása az 1931. évi augusztus hó 14. napjáig bezáróan lejárt és lejárt váltókra, kereskedelmi utalványokra és közraktári jegyekre vonatkoznak.

3. A jelen rendelet következtében a peres eljárás kiegészítése tárgyában kibocsátott 27.824—1931. I. E. rendelet, továbbá az 1341—1931 P. M. és az 1950—1931. P. M. rendelet hatálya is a jelen rendeletben foglalt kiegészítések és módosítások megfelelő figyelembevételével az 1931. évi augusztus hó 14. napjáig bezárólag meghosszabbodnak.

II. §.

1. A 4100—1931. M. E. sz. rendelet 1. paragrafusának 2. bekezdése alapján követelhető összegnek felül a betéti könyvben, folyószámlán és csekk számlán alapuló és az 1931. évi július hó 17. napján fennálló követeléseiből 1931. augusztus hó 8-tól kezdve további 5 százalékok kivevő összegnek, összesen azonban legfeljebb további ezer pengőnek a kifizetését lehet követelni.

2. A jogosított követeléseiből az 1931. évi július hó 30-ig bezárólag bármely címen legalább 10 százalékokat és összesen 2000 pengőt már kifizettek, az előbbi bekezdés alapján részére utóbbi fizetést teljesíteni nem szabad. Ez a rendelkezés nem érinti azt a jogot, hogy a jogosító oly célokra követeljen kifizetést, amelyekre korlátozás nélkül kell kifizetéseket eszközölni.

III. §.

A 4100—1931. M. E. sz. rendelet 1. paragrafusának 3. bekezdésében meghatározott célokra felül a 4100—1931. M. E. sz. rendelet 1. paragrafusának 2. bekezdése alá eső követelésekből korlátozás nélkül lehet kifizetést követelni, ha a jogosított biztosítási kötvény felmutatásával igazolja, hogy a kívánt összegre a biztosító magánvállalatnak járó biztosítási díj ki-

egyenlítése végett van szüksége. A biztosítási díjat ilyen esetben a 4100—1931. M. E. rendelet 3. paragrafusában szabályozott átutalás után kell kiegyenlíteni.

IV. §.

Közszolgálati vagy egyéb alkalmazott, nyugdíjas, özvegy, akinek akár havonként esedékes lakbériarandóság van, lakásbérének fizetése céljából a 4100—1931. M. E. sz. rendelet 1. paragrafusának 3. bekezdése alapján kifizetést csak annak az összegnek erejéig követelhet, amellyel az 1931. évi augusztus hó 1-től napján esedékes lakbériarandóságának és lakbérének egyidejűleg teljesítendő, mellékszolgáltatásoknak összege az erra a célra szolgáló járandóságának összegét meghaladja.

V. §.

A lakásoknak, az üzem, vagy üzleti helyiségeknek 1931. évi augusztus hó 1-től napján esedékes bérét, ha a bérfizetésre kötelezettek szolgálati lakbériarandósága nincs, az 1931. évi augusztus hó 10-ig bezárólag anélkül lehet megfizetni, hogy a bérő

terhére a bérfizetési késedelem következményei beállnának.

VI. §.

Oly célokra, amelyekre korlátozás nélkül van helye a kifizetésnek, az 1931. évi július hó 17. napja előtt keletkezett betéten alapuló követeléseiből nem igényelhet kifizetést az, aki a betéti könyvön alapuló követelést az 1931. évi július hó 16. napja után szerezte meg.

VII. §.

Nem esik a 4100—1931. M. E. sz. rendelet 1. paragrafusának 8. bekezdésében foglalt hitelnyújtási tilalom alá, ha a hitelező a tartozás növekedése nélkül lejárta helyett az adóstól új váltókat kap. Az új váltók alapján kötelezett többi személynek nem kell a lejárt váltók alapján kötelezett személyekkel azonosnak lenni.

VIII. §.

Ez a rendelet az 1931. évi július hó 31-én lép életbe.

Kelt Budapesten, 1931. július hó 30.
Gróf Bethlen István sk.
m. kir. miniszterelnök.

Levelet találtak a balmazújvárosi rablógylkos csizmájában a fogházban történt molesztálás közben

Egy asszonynak írta a levelet és bejelentette benne, hogy tettének felfedezése után öngyilkos lesz

(A Debreceni Újság tudósítójától.)

Lapunk más helyén részletesen beszámoltunk a balmazújvárosi rablógylkos vizsgálóbíró előtti vallomásáról. Szabó Sándor beismerte, hogy előre megfontolt szándékkal ölte meg Kecskés Sándornét és gyermekeit. Vallomása közben megemlítette, hogy a gyilkosság elkövetése után öngyilkos akart lenni. Hogy ebből mi igaz, nem sikerült megállapítani, annyi azonban tény, hogy Szabó Sándor pokoli tettének végrehajtása után foglalkozott az a gondolatokkal, hogy eldobja magát az életet. Legalább is arra vall az a levél, amelyet a debreceni kir. törvényszék fogházába történt bekísérése után találtak meg a csizmájában. Szabó Sándort ugyanis a fogházban átöltöztették és utána minden egyes ruhadarabját átvizsgálták. E közben

akadtak rá arra a levélre, amelyet a gyilkos a csizmájában rejtett el.

A levelet Szabó Sándor egy balmazújvárosi asszony ismerősének címezte és megírta benne, hogy abban az esetben, ha kiderül, hogy a gyilkosságot ő követte el, megváltik az életét. Inkább önkézzel pusztítja el magát — írja többek között, — semhogy a hőher kezére kerüljön. A levél végén érzélgős bucsút vesz az asszonytól, akit magával együtt az Isten kegyelmébe ajánl.

Hogy Szabó Sándor a levelet mikor írta, még nem sikerült pontosan megállapítani. Valószínű, hogy az akombakomos irás akkor született meg, amikor a csendőrök először gyanuba fogták.

A levelet a kir. ügyészség fel foglalta és csatolta a büntügy irataihoz.

A német kormány a hét végén hozza nyilvánosságra pénzügyi intézkedéseit

Berlin, július 30.

A kormány tagjai csütörtökön is folytatták tanácskozásait, de döntés a hét vége előtt nem várható. A birodalmi kancellárnak az a szándéka, hogy valamennyi pénzügyi és gazdaságpolitikai intézkedést, amelyekről most tárgyalnak, összefoglalja és együttesen hozza nyilvánosságra. Arra számítanak, hogy közben meg-

alakul a hitelek stabilizáló konzorcium.

Tegnap azért nem tudták a tárgyalásokat a konzorcium mindegyik csoportjával befejezni, mert egyes pénzügyi körök — az angolszászokat kivéve — olyan garanciafeltételeket szabtak, hogy azokat a német ipar nem fogadhatta el minden további nélkül. Azt hiszik, hogy ezeket a kérdéseket ma vagy holnap sikerül rendezni.

Párisban leállították a kenyér árát

Páris, július 30.

MTI: A buza és liszt árának eszkénzésére való tekintettel a kenyér árát 245-ről 240-re szállították le.

Hét feljelentés érkezett az algádzász ellen

(A Debreceni Újság tudósítójától.)
A Debreceni Újság Hajdúföld hasá-

jaín részletesen beszámoltunk azokról a szélhámoságokról, amelyet Sz. Gy. nevű elzüllött oklevéles tanító követett el, aki Debrecenben mindenütt 60 holdas dunántúli gazdásznak adta ki magát.

Sz. Gy. ellen eddig hét bünvádi feljelentés érkezett a debreceni rendőrségre. Az utolsó feljelentést egy köztisztviselő tette meg ellene, akitől Sz. Gy. több mint 80 pengő értékű gramofonlemez csalt ki.

A rendőrség a nyomozást ebben az ügyben is megindította.

Csütörtökön hajnalban meghalt a borzalmas balmazújvárosi gyilkosság harmadik áldozata is

Szabó Sándor, a gyilkos, a vizsgálóbíró előtt is beismeri, hogy napokkal előtte megfontolta és kitervelte a rablógyilkosságot. A fogház egyik magánzárkájában helyezték el a bestiális ember!

(A Debreceni Újság tudósítójától)

Már napok óta tartja izgalomban egész Hajdu vármegye közönségét az bestiális kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság, amelynek tettese a 24 éves Szabó Sándor balmazújvárosi gazdálkodó, áldozata pedig Kecskés Sándorné H. Nagy Eszter és ennek 6 éves Sándor nevű kislánya, akiket a gyilkos kalapáccsal és téglával vert agyon. A szörnyű gyilkosságnak most már egy harmadik áldozata is van. Kecskésné legkisebb fia, a hároméves Imre csütörtökön virradó hajnalon halt meg a debreceni sebészeti klinikán. Szabó Sándor az ártatlan kisgyermek fejére olyan hatalmas ütést mért a tégladarabbal, hogy betörte a koponyáját. A kislány napokig életben maradt, de a klinikai orvosok az első pillanatban kijelentették, hogy nem lehet megmenteni az életnek. Szerdán még bizonyos foku javulás állott be a gyermeknél, de ez csak látszólagos volt s tegnap hajnalban a gyermek elvesztette az eszméletét és anélkül, hogy magához tért volna, kiszenvedett. Ilyenformán a bestiális balmazújvárosi gyilkosnak a harmadik áldozata is elköltözött az élők sorából.

A királyi ügyészségen

Mint a Debreceni Újság—Hajdúföld jelentette, Szabó Sándort szerdán délután fél három órakor kísérték át a csendőrségreől a debreceni királyi ügyészségre. Két csendőr megvasalva hozta be a gyilkost, akit végig a Deák Ferenc-utcán kísért a felháborodott tömeg. A gyilkosnak jobb karja a bal lábához volt láncolsa. Fekete zakót viselt és barna csizmanadrágát. Dr. Mező Sándorhoz, a királyi ügyészség elnökéhez vezették Szabó Sándort, aki azonnal megtette a szükséges intézkedéseket a fogoly átvételével kapcsolatban. Legelőször néhány kérdést intézett hozzá:

— Hogy érzi magát?

A gyilkos különös, réveteg pillantással tekint az ügyészség elnökére.

— Nem jól, — volt a lakonikus válasza.

— Milyen a lelki állapota?

— Nyugodt.

— Van-e valami panaszja a csendőrségre, akik a nyomozást lefolytatták?

— Nincsen, éppen semmi sincsen.

A rövid kérdezgetés után dr. Mező Sándor kiadta az utasítást Benyó József ügyészségi tisztviselőnek, hogy a fogollyal szemben tegye meg az előírt adminisztratív intézkedést. Benyó József a lajt-

romozás után átadta Szabó Sándort Kiss Ferenc fogházőrmesternek, aki a gyilkost a fogházba kísérte és ott az utasításához híven a második emeleten a 61. számú magánzárkájában helyezte el s egyuttal utasította az örököt, hogy minden öt percben vizsgálják meg a foglyot, nehogy valami utómódon kárt tegyen magában.

Megtört a gyilkos

A fogházban pillanatok alatt elterjedt a hír, hogy megérkezett a balmazújvárosi gyilkos. Természetes, hogy a vele való érintkezést a legszigorúbban megtiltották, de a beszélgetés egyébként is teljesen lehetetlen volt, hiszen Szabó Sándor magánzárkájába került. A gyilkoson egész viselkedése alatt valami megbánáshoz, megtéréshez hasonló lelki mozgalmat nyoma volt látható. Tagba-

szakadt, erős alakja meghajlott. Szemei mereven, szinte düledien állandóan a földre sűtve. A világért sem nézne szembe valakivel. Amikor dr. Mező Sándor elnök kérdezte, akkor is a földre sűtötte a szemeit. A gyávaság tükröződik az egész emberből, aki csak akkor volt bátor, vakmerő és vérengző, amikor a pénzért ölnie kellett. Négyezer volt a csendőrség kezén három nap alatt. Mind a négy ízben igazolni tudta magát és a nyomozó közegek kénytelenek szabadon hagyni a sulyos gyanúok ellenére is. Végül az ötödik kihallgatása alkalmával megtört a gyilkos és vallott. Elmondott mindent a maga szörnyű vaióságában. Akkor még meglehetősen cinikusan viselkedett. Azóta változott a helyzet. Az akasztófa árnyékát már látja a bestiális gyilkos és talán a lelkiismeret szava is megszólalt benne.

Szabó Sándor beismeri, hogy előre megfontoltan gyilkolt

Az egész borzalmas bűncselekménnyel kapcsolatban ki kell emelnünk a balmazújvárosi csendőrség pompás teljesítményét, azt a munkát, aminek az eredménye volt, hogy a gyilkos alig huszonnégy órával a bűntény elkövetése után hurokra került. Elismerés illeti meg az egész csendőralosztályt, amely a nyomozást végezte, különösen Fűzy György és Balázs András csendőrtisztjeit, akik a nyomozást irányították s akiknek méltó segítői voltak Pécsi Zsigmond, Vasas György törzsőrmesterek, Hornyák András, Ecsedy Lajos és Nagy Lajos őrmesterek, valamint Béres Illés csendőr. Dr. Mező Sándor debreceni királyi ügyészségi elnök — értesülésünk szerint — külön is elismerését fogja nyilvánítani a csendőralosztálynak.

A csendőrség munkája

Szabó Sándort egyébként csütörtökön délben hallgatta ki dr. Preinesberger Jenő törvényszéki tanácselnök, központi vizsgálóbíró. Tizenkét óra után öt perccel fogházór vezette a vizsgálóbíró elé a gyilkost. Az ügyészségi folyosón Szabó Sándort a kíváncsiak tömege várta. A vizsgálóbíró ajtaja előtt az ügyvédek, ügyvédjelöltek és mindenki, aki ebben az időben a törvényszéken járt, leste a gyilkos pillantását. De Szabó Sándor senkire sem nézett. Egyszer kapta fel a fejét és rápillantott a nyitott ablakra. Látszott, hogy semmit sem lát. Révetegen bámult ki az ablakon

a szabadságra, amit talán soha sem fog többé élvezni. Halkan kopogtatott a vizsgálóbíró ajtaján s a következő pillanatban már bezárult mögötte az ajtó és kezdetét vette a gyilkos kihallgatása. A kihallgatás közel három óra hosszáig tartott. Szabó Sándor mindent beismer. Ugy adta elő a történeteket, ahogyan a csendőrök előtt is vallotta. Sehoh a legcsekélyebb eltérés nem mutatkozott a két vallomás között. Azt is elmondotta, hogy már napokkal előtte kitervelte a rablógyilkosságot s csak az alkalmas pillanatra várt. Ezzel a vallomásával száz százalékgig bizonyította az előre megfontolt szándékot, ami a büntetőtörvénykönyv szerint kötélt állali halálbüntetést von maga után. Vallomása közben a gyilkos többször elővette a zsebkezdőjét s úgy tett, mintha sirna. A szeméből azonban egy csepp könny sem buggyant elő. Fél háromkor véget ért a kihallgatás és dr. Preinesberger Jenő vizsgálóbíró kihirdette a gyilkos előtt a vizsgálati fogságba helyezéséről szóló végzést, amit Szabó Sándor egykedvűen vett tudomásul. Visszakísérte a fogházor a zárkájába. A kihallgatás azonban ezzel

**Keltető gépek
műanyák
Bézsler Lajosnál
a Csonkatorony mellett**

nem fejeződött be teljesen, mert a vizsgálóbíró egyes körülmények tisztázása céljából több tanút fog még kihallgatni.

A balmazújvárosi gyilkosság ügye különben előreláthatóan már augusztus végén, vagy legkésőbb szeptember első napjaiban a törvényszék elé kerül s itt fog felelni szörnyű bűnéért a bestiális gyilkos, aki három ártatlan embernek az életét oltotta ki egy tehén áráért . . .

FŐISKOLA

Beiratkozási tájékoztató az egyetemeken

A magyar egyetemi és főiskolai hallgatók egyesületeinek országos központja a „Turul” Szövetség közli az ország összes egyetemi és főiskoláira újonnan beiratkozni kívánó ifjúsággal, hogy mindennemű egyetemi beiratkozási, menzai és lakáskedvezményi ügyekben készséggel nyújt mindenkinek felvilágosítást díjtalanul naponként délelőtt 10—2-ig és délután 4—7-ig a Szövetség hivatalos helyiségében Muzeum-körut 6—8. II-ik udvar, földszint jobbra. Telefon: 300—09. Vidéken: Szeged: Központi Egyetem. Debrecen: Kollégium. Pécselt: Központi Egyetem. Kecskemét: Jogakadémia. Miskolc: Jogakadémia.

Megszűntek a felekezeti és magániskolákban a belépődíjas szórakozásokat

Budapest, július 30.

Klebelsberg kulanzminiszter a fővö tanévre vonatkozólag több olyan rendeletet és intézkedést kíván életbe léptetni, amely szorosan összefügg a mai kedvezőtlen gazdasági és szociális viszonyokkal. A közoktatásügyi miniszter elcélét akarja venni annak, hogy a szülőket a gyermekek felesleges, esetleg nélkülözhető kiadásokkal terheljék. A közoktatásügyi miniszter, mint teljesen megbízható forrásból értesülünk, egyik rendeletével, amelyet a napokban bocsát ki, megszünteti az összes állami, községi, felekezeti és magániskolákban a belépődíjat, hogy ott belépődíjak mellett színlelőadást, vagy egyéb szórakoztató előadásokat rendezzenek. A közoktatásügyi miniszternek ez a rendelete nemcsak az elemi, hanem az összes középiskolákra és a tanítóképzőkre is vonatkozik.

Felmászott a Turulra

Tegnap éjszaka Vukman Nándor 20 éves sütősegéd, aki a Gömb utca 29. számú házban lakik, felmászott a Ferenc József hid Turul madarára. Kihívták a tűzoltókat, mire azok megérkeztek, a sütősegéd önként lejtött a Turulról. Elmondotta, nyomora miatt a Dunába akart ugriani. De mikor látta, hogy tűzoltók érkeznek segítségére, meggondolta a dolgot és lemászott. Miután öngyilkossági szándékáról nem akart lemondani, őrizetbe vették. Botrányokozás miatt a toloncházba kísérték.

„Erzsébet Királyné Szálló”

Budapest, IV., Egyetemutca 5. sz.án

(A BELVÁROS KÖZPONTJÁBAN.)

60 éve a fővárcsi uri középosztály találkozó helye. Száz modern kényelmi szoba. Az étterem és kávéházban cigányzene. Az Erzsébet-pince a főváros legjobb sörözője. Egy pincér-rendszer.

SZABÓ IMRE tulajdonos.

LESZÁLLÍTOTT ÁRAK!

Nyugalom és hidegvér

Bethlen István miniszterelnök jó hírt közölt legutóbb a magyar közönséggel. Bejelentette, hogy a francia kormány hozzájárulásával rövid időn belül megkapjuk a kincstárjegykölcsönt, amely előreláthatólag nem ötmillió, hanem hétmillió lesz, úgy, hogy a *külföldről hat millió font érkezik*. E kincsön birtokában a pénzforgalmi korlátozások hamarosan lefognak épülni úgy, hogy a gazdasági élet ismét visszatérüljön a rendes menetébe. Hogy azonban mely időpontban következik be, csőszorban a közönség magatartásától függ. A miniszterelnök e kijelentésének az az értelme, hogy a pénzforgalmi korlátozások teljes leépítéséhez és így a normális gazdasági forgalom teljes visszaállításához a *nagyközönség megértő részvétele szükséges*. Loztudomásu, hogy a betéti és a cenzizárlatot az tette szükségesse, hogy a közönség a külföldi hírek hatása alatt nyugtalanodni kezdett, és félt, hogy a betéteket az indokoltnál nagyobb mértékben fogja a bankoktól és takarékpénztáraktól kiszedni, ami végeredményben kedvezőtlenül hatott volna vissza a pengőértékre és ezenkívül az ország hitelét sulyos megrázkódtatásnak tette volna ki. Már pedig nincs a világon olyan ország, ahol a betétek hirtelen elvonása a hiteléletet és a gazdasági bizottságot meg ne zavarja. Egyetlen ország hitelszervezete sincs arra berendezve, hogy a takarékbetéteket és folyószámlaköveteléseket egyszerre és hirtelen visszavonják, mégpedig nagyobb mértékben, amint erre a gazdasági forgalomnak szüksége volna. A bankok és takarékpénztárak a gondjaikra bízott idegen tőkéket természetesen gyümölcsözőleg kihelyezi, mert hiszen csakis így tudnak a betétek után kamatot fizetni. Ezek az idegen tőkék tehát forognak a gazdasági életben, amelytől ezeket a tőkéket hirtelen visszavonni a termelés és forgalom veszélyeztetése nélkül lehetetlenség. *Fontos gazdasági és nemzeti közérdek tehát, hogy a közönség a betétek és folyószámlakövetelések hirtelen tömeges visszavonásával ne zavarja a gazdasági élet menetét.* Az gyakorlatilag azt jelenti, hogy mindenki csak annyi betéteket vegyen ki a pénztárazetektől, amennyire felülül szüksége van. Ha ezt a szabályt a közönség betartja, úgy a betétforgalmi korlátozás feleslegessé válik. Ha ellenben a közönség akár ok nélküli ijedelemből, akár esztelen pénzhalmozás céljából a betéteket egyszerre kieszedi, úgy az állam a közönség saját érdekében, valamit a gazdasági élet megrendülésének elhárítása végett kénytelen a betétek kifizetését továbbra is korlátozni. Ekként értendő a miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy a *pénzforgalmi korlátozások teljes leépítése a közönség nyugalmatól és hidegvérértől függ*. A betéteknek nyugtalanságra nálunk hála Istennek semmi okuk sincsen, mert amint ezt Bethlen István tanúsítja a magyar bankok szilárd helyzete mellett a *betétek biztonsága kétségen felül áll*. Ezt a biztonságot fokozza

még a magyar államnak az az elkölt szándéka, hogy a *betétvágyont vagyondézmával, vagy váltással sújtani nem fogja*, amit a miniszterelnök már ismételve a leghatározottabban kijelentett. Semmi ok sincs tehát arra, hogy a közönség tömegesebben vonja vissza betéteit és folyószámlaköveteléseit a pénztárazetektől. A külföldi kincstárjegykölcsön lehetővé fogja tenni, hogy a pénzforgalmi korlátozások már a közel jövőben lényegesen enyhíthessenek. Ha ennek bekövetkezése után a nagyközönség higgadtan fog viselkedni és a betéteket csak az okvetlenül szükséges mértékben fogja igény-

be venni, úgy hamarosan *további enyhülés következhetik be* és nem hosszú időn belül a betétkorlátozást teljesen meglehet majd szüntetni. Joggal intézhet tehát Bethlen István miniszterelnök a nagyközönséghez azt az intelmel, hogy őrizze meg nyugalmat és hidegvérét és *ne üljön fel afféle rémhíreknek, amelyeket önző okokból kóholnak* és terjesztenek azok a lelkiismeretlen elemek, akik a nyugtalanságból maguknak önző hasznot iparkodnak kicsiholni és az üzérkedés különböző ismert fajtáit próbálják ismét praktizálni. Itt valóban áll a tétel, hogy segíts magadon és Isten megsegít.

Az Angol Bank egy százalékkal ismét emelte a bankkamatlábát

London, július 30.

Az Angol Bank tegnapi ülésén a bankkamatlábát 3 és fél százalékról 4 és fél százalékra emelte fel.

London, július 30.

Már 1909 óta nem fordult elő, hogy két egymást követő héten emelték volna az Angol Bank kamatlábát. A tegnapi bankkamatláb emelés nem érte váratlanul a pénzülvilágot. A külföldi sterling árfolyamok ingadozásai, az arany kifelé áramlása, világosan mutatja, hogy a múlt heti emelés még nem érte el célját. Július közepe óta az Angol Bank bruttó aranyvesz-

tesége meghaladta a 39 millió fontot. A francia arany kivétel megszűnt ugyan, de Belgium, Hollandia és Svájc továbbra is vásárolják az aranyat, a tisztázatlan német helyzet csak további indokot szolgáltatott a kamatláb emelésre.

Svédországban is felerősítették a kamatlábát

Stokholm, július 30.

A svéd nemzeti bank a leszámítolási kamatlábát pénteki hatállyal 3 százalékról 4 százalékra emelte fel.

Visszaérkezett Berlinbe sarki utjáról a Graf Zeppelin

A Zeppelin utasai semmit sem láttak a köd miatt a sarkvidékből

Moszkva, július 30.

Több mint 24 óra hosszát az itteni rádióállomásoknak sem sikerült érintkezésbe lépniük a Graf Zeppelinnel. A szikratávíró-összeköttetést csak tegnap a késő délutáni órákban sikerült helyreállítani. A Zeppelin közölte, hogy maga is teljesen tájékozatlan volt, mert a „hallgatag zónában” semim rádióhullám sem tudta elérni felvevőkészülékét. A léghajón minden rendben van; az utasok jól érzik magukat.

A Sarkvidékből alig láttak valamit a Graf Zeppelin fedélzetén.

mert sűrű ködben repültek. Így azután az sem volt lehetséges, hogy megkeressék a sarkvidéki telelőtábor és érintkezésbe lépjenek annak vezetőjével, Usakovval.

A rádióveteli viszonyok azonban még mindig nem a legjobbak, úgyhogy a Graf Zeppelin jelentéseinek egyes részeit csak a legnagyobb erőfeszítéssel lehetett megérteni. Ha jól értesítették a Graf Zeppelin közlését, akkor a léghajó már visszafelé repül a Sarkvidékről.

Annai bizonyos, hogy tegnap

Kedvezményes strandfürdői-gy-szelvény a Debreczeni Ujság olvasóinak

A
DEBRECZENI UJSÁG
HAJDUFÖLD

**strandfürdő
szelvénye.**

Értéke 15 (iznhs) fillér.

A strandjegy árából 1 számítja a Margit-strandfürdő pénztára

Ervényes
Pénteken, július 31-én

A
Debreceni Ujság
Hajdúföld.

strandfürdő
10 éven aluli

gyermekjegy-szelvénye

Értéke 8 (nyolc) fillér.

A strandjegy árából 1 számítja a Margit-strandfürdő pénztára

Ervényes
Pénteken, július 31-én

Minden lappeldányban egy felnőtt-s egy gyermekjegy-kedvezményt nyújtó szelvény van. Ezeknek ellenében a Margit-strandfür-

dő pénztára a hatvan filléres felnőtt-jegyet negyvennégy fillérért, míg a harminc filléres gyermekjegyét huszonkét fillérért adja.

már ismét a Novaja Zemlja-Kanin félsziget utvonalon volt a Graf Zeppelin. Valószínű, hogy továbbra is pontosan ugyanazon az uton repül visszafelé, amerre jött és Archangelszken keresztül Leningrad felé tart. Leningradba ma reggelre várják a léghajót. Hogy onnan egyenesen hazarepül-e Németországba, vagy pedig csak Moszkvát át teendő kerülővel tér-e haza, azt egyelőre nem tudják.

A Graf Zeppelinről érkező újabb hírek az érdekelt körökben megnyugtatót kellettek, mert a Graf Zeppelin egynapos hallgatása tagadhatatlanul bizonyos nyugtalanságot idézett elő.

Berlin, július 30.

A Graf Zeppelin léghajó este 6.15 órakor sarki utjáról Berlinbe érkezett, hogy még mielőtt otthoni kikötőjébe visszatérve a tempelhofi repülőtéren leszálljon. A léghajót a birodalmi főváros lakossága nagy lelkesedéssel köszöntötte.

Berlin, július 30.

A Graf Zeppelin fogadására a repülőtéren megjelentek többek között a birodalmi kormány, a berlini szovjet nagykövet stb. A leszállás után Sahn főpolgármester üdvözölte a sarkvidéki ut résztvevőit.

Eckener dr. örömeinek adott kifejezést, hogy a jól bevált léghajó újabb eredményes utat tehetett meg. Különbözőleg ugyan másképpen folyt le, mint sokan hitték. A sarkvidéki ut az elképzelhető legjobb és legkevesebb veszélyes utak közé tartozik. Az egész utat ragyogó napsütésben tették meg, a tájékozódás kifogástalan volt, a felvételek fogják igazolni, hogy a léghajó milyen kitűnő eszköz kutatási célokra. A szovjet nagykövet a német-orosz barátságot ünnepelte, majd Samoilovits tanár elismeréssel szólott arról, hogy a léghajó mennyire jól bevált tudományos expedíció céljára.

Mig a fogadás tartott, a léghajót ellátták üzemanyaggal és néhány perccel este 8 óra előtt a Graf Zeppelin elindult hazafelé.

Fábián Bélát a Ház ünnepélyes megkövetésére ítélték

Budapest, július 30.

A Ház mentelmi bizottsága Hajós Kálmán elnöklésével ülést tartott, a melyen Dinich Ödön mentelmi bejelentésével foglalkozott és a bejelentett panaszok ügyében elrendelte a vizsgálót. — Fábián Béla ügyében, akit a Ház tegnapi ülésén utasítottak a mentelmi bizottság elé, a bizottság azt a javaslatot terjesztette a Ház elé, hogy Fábián Bélát a Ház ünnepélyes megkövetésére utasítsa.

Nagy tűzvész Nyárad közszéiben, Pápa mellett

Pápa, július 30.

Nagy tűzvész csütörtökön éjszaka a Pápa közelében fekvő Nyárad közszéiben. Tizenegy órakor az ugynevezett Öregfalú közepén kigyulladt egy ház. Az erős déli szél akadályozta a pápai és a környékbeli tűzoltók olthati munkáját, úgy hogy a falnak délre eső része leégett. Tizenhárom lakóház, az összes melléképületek, kazlak, termés, tizenöt sertés és sok aprójószág elpusztult. Ötvegy Erdélyi Dánielné nevű öregasszony megfulladt a füstben. A huszezer pengőre rugó kár egy része biztosításból megtérül. A tűz oka ismeretlen. A nyomozás ennek kiderítése végett megindult. Szerencsétlen véletlen, hogy két évvel ezelőtt ugyanezeknek a károsultaknak égett el a szénája és a szalmája.

A debreceni háztulajdonosok határozatot hoztak a házbér-moratórium és a házadó felemelése ügyében

(A Debreceni Ujság tudósítójától)

A Debreceni Háztulajdonosok Egyesületének választmánya július 29-én Harsányi Gábor társelnök elnöke alatt ülést tartott, amelyen dr. Kovács Béla ügyész indítványára tiltakozott az augusztusi házbér-moratórium és a házadó felemelésének terve ellen. A határozat egyébként a következőleg hangzik:

1. Választmányunk javasolja, hogy az 1931. augusztusi házbér címén a bankoktól igénybevett összegeket közvetlenül a háztulajdonosoknak fizessék ki, vagy oly módon írják a háztulajdonos javára, hogy ezen javára irt összeg felett a háztulajdonos korlátozás nélkül rendelkezzen. Bankközi átutalás esetén ugyanezt az eljárást kérjük elrendelni.

2. Választmányunk már eleve tiltakozik a bérnemfizetés miatti felmondási jog bárminemű korlátozása és a jelenlegi jogszabályok vagy megállapodások értelmében fennálló bérfizetési határidőknek meghosszabbítása, illetve elhalasztása ellen.

3. Ugyancsak eleve tiltakozunk a házvágon közterheinek mindennemű emelése ellen.

A választmány a határozatot az illetékes hatóságokhoz felterjeszti és a társaságok részére megküldi. A határozat indokolása ezek

után rámutat arra, hogy a háztulajdonosok bevételeit törvényes intézkedésekkel már is apasztották s ugyanekkor a házvágon terheit akarják emelni annál a vagyonteknőnél, amelyek nem kaptak bolettát, sem más állami támogatást, sőt még hosszulejárati kölcsönt sem s emellett például a házadó formájában az összes hasonló adók között a legmagasabb terhet fizeti.

A bankszünnapok elrendelése és az ezzel kapcsolatos intézkedések folytán nemcsak a betéttel rendelkezők, hanem más gazdasági egyedek sem tudnak fizetni és a betéttel rendelkező egyének javára megadott moratórium csak kis mértékben ellensúlyozza a kifizetések általános elmaradásának hatását. Ennélfogva a választmány vagy a belső forgalom szabadságának teljes visszaállítását, vagy a moratóriumnak a háztulajdonosok javára való kiterjesztését kéri s addig is, míg a jelenlegi súlyos helyzetben változás nem történik, minden olyan intézkedést közgazdasági érdekből is mellőzendőnek tart, ami a háztulajdonosok hátrányára állapít meg moratóriumot, mert ennek csak az a hatása lehet, hogy a háztulajdonosok fizetőképessége és a közbevételek befizetése is csökkenni fog.

Péksztrájk tört ki Kolozsváron

A boletta-bélyeget nem lehet felragasztani, mert nincs kenyér

Kolozsvár, július 30. Erdélyben az új boletta-törvény, amely most lépett életbe kötelezi a pékeket, hogy a kiadásra kerülő kenyérré bélyeget ragasszanak. Kolozsváron esedékes a törvény végrehajtása, ez azonban korántsem megy olyan könnyen, mint ahogyan azt a hivatalos körök elképzelték. A sütők azt hangsúlyozták, hogy a bélyeg árát semmiképpen sem tudják fedezni, tehát a törvény életbeléptetése napján tegeyk lehetősége a kenyérrák emelését.

Kedden a délutáni órákban a

pékiparosok képviselői megjelentek a városházán, ahol megkezdtek a tárgyalásokat. A pékek kérését a város vezetősége nem tette magáévá mire a küldöttség kijelentette hogy a kolozsvári péküzemek már kedden este leállnak és a munkát bizonytalan időpontig nem folytatják. Vagyis szerdán reggel már nem volt kenyér a kolozsvári piacon.

A pékek határozata óriási konsternációt idézett elő. Pillanatnyilag a város lakossága kenyér nélkül maradt.

Augusztus 23-án lesz 100 éve, hogy Kazinczy Ferenc meghalt

Nagy ünnepségek lesznek a b. harmegyei Érsemjénben Kazinczy szülőhelyén

Nemzeti ünnepé avatja a kegyelet, emlékezés és a magyar irodalom nagyjai iránt érzett kötelesség augusztus 23-át, amikor százszentidős évfordulója lesz Kazinczy Ferenc halálának.

Az ünnepség megrendezésének feladatát a helyzet és a körülmények a Szigligeti Társaságra bízta, melynek választmánya elhatározta, hogy augusztus hó 23-án délelőtt 11 órakor a magyar műproza hallhatatlan megalapítójának, Kazinczy Ferencnek szülőhelyén, Érsemjénben ma is még álló szülőháza előtt a falu főterén levő szobránál, országos ünnepség keretében helyezi el az emlékezés világait, együtt mindazokkal az irodalmi társaságokkal, melyek képviselőiket elküldik az ünnepségre. A Szigligeti Társaság már szétküldte

meghívót az összes erdélyi irodalmi társaságokhoz, a Magyar Tudományos Akadémiához, de meghívta vendégként a román tudományos akadémiát és irodalmi társaságokat is.

Kazinczy Ferenc nagyatyjának, Bossányi Györgynek háza s az a szoba, ahol a nagy nyelvújító született, már lakatlan. Roskadozóban a régi háznak még meglevő két szobája és az összes le fogják bontani, mert már tarthatatlan a több évszázados, vályogfalú épület. Falán ép a márvány emléktábla, melyet a Magyar Tudományos Akadémia tétetett. A község főterén gyönyörű kertben Kazinczy bronz mellszobra Horvay János műve, melyet Fráter Loránd készített és állított a huszárszázados korában 1907-ben. A szobor vasráccsal kerített kertjé az ottani re-

C s ő d t ő m e g

A kir. törvényszéktől nyert felhatalmazás alapján a vb. Hegedüs Ármin cég hagyatéka csődtömegéhez leltározott

női divat, textil, confectió

stb. áruk kiadását a cég

Dégenfeld-tér 10. szám

alatt levő üzethelyiségében 1931

augusztus 1-én megkezdem.

Dr. Gábor Jenő tömeggondnok.

C s ő d t ő m e g

formátus leánykör leányai ültetnek virággal és gondozzák nagy szeretettel!

A szobor előtt fog lefolyni az ünnepség, amikor a magyar litteratúra egyesületek kiküldött képviselői rövid beszédek keretében helyezik el

koszorúkat Kazinczy Ferenc emlékeztére. Az ünnepség rendezésével a Szigligeti Társaság Peredy György társelnököt, főtitkárát bízta meg, akiknek címére (Nagyvárad szerkesztőségére) küldendő minden, az ünnepségre vonatkozó levél.

Egy szerelmes pár különös öngyilkossági kísérlete a szegedi löversenytéren

A tizenhét éves varróleány husz éves udvarlóját letartóztatta a rendőrség

Szeged, július 30.

Szécsi István 20 éves gyári munkás már évek óta szerelmes Nagy Rózi 18 éves varróleányba. A férfit pár hónappal ezelőtt megoperálták és az operáció után betegnek érezte magát. A fiatalok emiatt nagyon elkeseredtek és elhatározták, hogy közösen öngyilkosságot követnek el.

Tegnap este Nagy Rózi és Szécsi István, aki időközben egy revolvert szerzett, kimentek a löversenyteri katonai gyakorlóterre félül után, amikor érzékeny bucsut vettek egymástól, a leány kérte a fiút, hogy előbb őt löjje agyon és ha meghalt, löjje önmagát is szíven.

Szécsi habozás nélkül teljesítette a leány kérését. Az első lövés, amely a szív alatt érte a leányt, nem volt halálos, felkelt, mire a férfi még egyszer rálőtt.

A második lövés után a leány mintegy másfél órán át feküdt eszméletlenül és amikor magához tért, csodálkozva látta, hogy Szécsi István nyugodtan ül az árok szélén. A leány rászólt a fiatalemberre: „Pista, miért nem vészél magaddal?” Szécsi ugyanis közben elhatározta, hogy nem lesz öngyilkos. Ezután telefonált a mentőkért. A mentők a sok vért vesztett leányt életveszélyes állapotban a sebészeti klinikára szállították, ahol nyomban műtet hajtottak végre rajta, de állapota ennek ellenére válságos. Szécsi, miután a leányt a mentők elvitték, szüleinek lakására ment, ahol már két rendőr várta és előállította a központi ügyelőre. A rendőrség őrizetbe vette. A kettős öngyilkossági kísérlet ügyében megindult a nyomozás.

Több millió márkával károsította meg híveit egy német evangélikus egyesület

Az evangélikus egyházi köröket és a német építőipart kellemlen botrány tartja izgalomban. Az ügyészség ugyanis kénytelen volt elrendelni a vizsgálatot a „Devaheim” — a „Deutsches Evangelisches Heimstaettengesellschaft” — vezetősége ellen, mert nyomós gyanuokok vannak arra, hogy a „Devaheim” felelős vezetőinek lelkiismeretét súlyos szabálytalanságok terhelik. A szabálytalanságok terhelik. A szabálytalanságok, az ügyészség eddigi adatai szerint, egész sorozat büncselekményre terjednek ki, — többek között mérleghamisításra, hamis esődre s okirat- és váltóhamisításra. Különösen súlyos a vád a „Devaheim” volt vezérigazgatója, Jéppel Vilmos és volt cégvezető-

je, dr. Lanser ellen. Jéppel vezérigazgató lakásán már házkutatást is tartottak, amelynek során fontos irásokat és okmányokat foglaltak le. A „Devaheim” vezetőségének szabálytalanságai, beavatottak szerint, többmillió márkát kárt okoztak. A fő károsult a „Devaheim” 20.000 főnyi betevő tábora, amely minden pénzét ebbe a pénztárba hordta, hogy évek mulva saját családi házában lakhasson. A „Devaheim” Németország egyik legnagyobb ugynevezett „Bausparkasse”-ja, amely mögött az evangélikus belső misszió áll. Az egyházi körökhöz közelálló társaság vezetőségének visszaélései természetesen kinos feltűnést keltenek.

A debreceni csata emlék- ünnepélye

(A Debreceni Újság tudósítójától.)

Az augusztus másodikai csata évfordulóját mindenkor nagy pompával ünnepli meg Debrecen város közönsége. A mostani nyolcvankettedik évforduló alkalmával különösen szép ünnepséget készítettek elő. Az ünnepély a hősök temetőjében lesz s a programot már össze is állította dr. Kupinszky Sándor városi aljegyző.

Az ünnepégen résztvevő közönség augusztus 2-án, vasárnap délután a város háza udvarán gyülekezik és onnan megy ki fél 6 órakor zenekar kísérettel a Hősök temetőjébe. A Hősök temetőjében a kőoroszlánmái tartják meg, az idén utólag, az emlékünnepséget, mert hiszen jövőre már felépül a Lechner Jenő által tervezett Hősök Mauzoleuma. Az ünnepély programja a következő: 1. Himnusz Előadja a Bocskay István hajdu ezred zenekara. 2. Szavalt: Kertész Dániel hírlapíró. 3. Énekelnek az egyesített dalárdák. 4. Emlékbeszédet mond dr. Diószeghy Mihály református lelkész. 5. A honvédelem megkoszoruzása. 6. Nemzeti Hírek. Előadja a Bocskay István hajdu ezred zenekara. Az emlékműre Debrecen város nevében dr. Kupinszky Sándor aljegyző, Hajdúvármegye részéről pedig dr. Uzonyi Barna tb. főjegyző tesznek koszorút, koszorút helyez ezenkívül a honvédség és társadalmi egyesületek is.

Debrecen város közművelődési ügyosztálya, amely az ünnepséget rendezi, felkéri azokat a testületeket és egyesületeket, amelyek a honvédelemre koszorút szándékoznak helyezni, hogy ezt jelenték be a közművelődési ügyosztálynál, a 13-56 telefonszám alatt is.

Amerikai államok harca a moratóriumért

Newyork, július 30.

Chilében négy napos moratóriumot rendeltek el. A bankok egyelőre zárva tartják pénztárait. A kormány proklamációt intézett a lakossághoz, melyben a gazdasági válság leküzdésére alkalmas módszerek közei igénybevételét jelenti be s mindenkit a rend és nyugalom megtartására szólít fel.

Hivatalos jelentés szerint a napokban kitört forradalmi harcokban 35 ember vesztette életét s 315 kórházba szállított sebesültet kellett ápolás alá venni.

Esteban Montro átvette az ideiglenes kormány vezetését. Az ostromállapotot egyelőre fenntartják.

Egy newyorki jelentés szerint a kansasi farmerek moratóriumot kértek tartozásaikra. Kijelentették, hogy amíg buza-termésüket nem sikerül eladniok, fizetési kötelezettségeiknek nem tudnak eleget tenni. Az amerikai pénzügyi válságra jellemző, hogy tizenöt vezető newyorki pénzintézet és tröszt nyeresége ez év első felében csaknem ötven százalékkal volt kevesebb, mint a megelőző év hasonló időszakában.

Padlólakkok

speciális minőségben, magas fényű, a legszebb színekben, olcsó árban kapható

STERN festéküzletben Piac-utca 10 szám.

Bikával szemben. — Ugyanott biztoshatású irtószert vásárolhat olcsón, poloska, svábbogár, patkányirtásra.

Csak ősszel ülteti el a város a második fasort a Simonyi-uton

(A Debreceni Újság tudósítójától.)

Nemrégiben foglalkoztunk lapunkban a Simonyi-uti utépítéssel kapcsolatos panaszokkal, amelyek tulajdonképpen a portenger ellen irányultak. Most a Simonyi-ut egyik villatulajdonosa panaszos beadványt intézett a város vezetőségéhez, hangoztatva, — hogy a járdaépítés óta az ut kibíratlanul poros. A járda szélén két oldalon fel van halmozva a homok és azt a szél állandóan hordja. Borsos József műszaki tanácsos kijelentette, hogy a városi kertészet már megtette az előterjesztést a műszaki ügyosztálynak a Simonyi-ut rendezésére vonatkozóan, úgy hogy ezt a mű-

szaki ügyosztály a kertészettel együtt fogja elintézni. Az utat feltöltik és fűvesítik is, azonkívül elfütykelt a második sorfát is. Erre azonban az ősz előtt nem kerülhet sor, mert sem facsemetét ültetni, sem pedig gyepszínti nem lehet a nagy szárazságban.

A járdaépítés különben most szünetel, mert a városi téglagyár csak a napokban tud megfelelő mennyiségű kongo-téglát szállítani. Amint ez meg történik, folytatják az utépítést, ősszel pedig a faültetést és a gyepszíntést s akkor aztán véglegesen rendezik a Simonyi-ut.

Jókai és Rákosi Viktor regényeitől féltik a cseh állam biztonságát

Még a magyar szakácskönyveket is kitiltják Csehországból — Elcs hírlapi polémia a cseh kultúrpolitika körül

Prága, július 30.

Czapek Károly, a nálunk ismert cseh drámaíró, a R. U. R. szerzője, a „Lidové Noviny“ hasábjain hosszabb cikkben elítéli honfitársainak azt az eljárását, hogy teljesen politikamentes magyar irodalmi műveket, regényeket, szépirodalmi lapokat sem bocsátanak be, nem is szolván a szakácskönyvekről, amelyek szintén ki vannak tiltva.

Czapeknek a „Venkov“ hasábjain felel meg egy Petr Kompis nevű cikkíró, aki válaszában kifejti, hogy nagyon helyes a cseh utózó körök aggodalma, Czapek pedig nagyon keveset ért a politikához. A cseh álláspont szerint súlyosan fenyegeti a cseh állam biztonságát pl. Jókainak „A jövő század regénye“ című munkája,

mert ebben le van írva a magyarok óriási győzelme a szlávok fölött, akiknek vezetői politikai téren ezidőszert a csehek.

Veszedelemessé teszi a regény hatását az, hogy az a győzelem olyannak van feltüntetve, mintha a kultúra győzelme volna a barbárság fölött. Nem szabad a cseh impérium területére beengedni Rákosi Viktor regényeit sem, mert bennük elítélő hangon vannak tárgyalva az 1848-49-iki magyar háborúnak ama szláv résztvevői, akik Ausztria oldalán harcoltak.

A cikkíró végül ajánlja, hogy mint a világháborúból győztesen kikerült nemzetnek a fia, tanuljon meg politizálni és ne tévessze szem elől a cseh nemzet létérdekeit.

Öt év alatt háromszázzal szaporodott Magyarországon az újságok száma

A vidéken Debrecen a harmadik helyen áll

Magyarország időszakai sajtótermékeiről: hírlapokról és folyóiratokról statisztikai adatgyűjtést 1926. elején rendezett a Statisztikai Hivatal. A hírlapok és folyóiratok száma ekkor 934 volt. — Négy év múltán az adatgyűjtést

megismételte a hivatal, ennek az adatgyűjtésnek eredményeit Elek Dezső dr., a Magyar Statisztikai Szemle legújabb számában ismerteti.

1930-ban az országban 1230 időszakai sajtótermék volt. Egy

Előfizetőinkhez

A „DEBRECENI ÚJSÁG—HAJDUFÖLD“-et bármely kül- és belföldi nyaralóhelyre fennakadás nélkül küldi kiadóhivatalunk. Kérjük tehát mielőtt nyaralásait megkezdi, sziveskedjék az alábbi szelvényt kivágni és pontosan kitöltve kiadóhivatalunknak megküldeni (Kossuth u. 3. I.), vagy pedig a címe' a 1-41. telefonszámra közölni.

Kérem a „DEBRECENI ÚJSÁG—HAJDUFÖLD“-et, melyet eddig

.....

címre kézbesítettek, hó től

..... hó ig a következő címre küldeni:

Név:

Uj cím:

időszaki sajtótermékre hazánkban körülbelül 7000 lélek jut, ami nemzetközi viszonylatban elég jó arány. Ebből a szempontból Dánia áll első helyen, utána Svájcban, Norvégiában és Belgiumban legnagyobb az „újságsűrűség“. — Az Egyesült Államokban, ahol a legtöbb, 21.000 időszakai sajtótermék jelent meg, az arány alig kedvezőbb Magyarország adatánál. Az 1230 újság közül 809 jelent meg Budapesten, 421 pedig vidéki sajtótermék volt. A vidéki városok sorrendje így alakult: Szeged 25, Pécs 21, Debrecen 20. Az egy újságra jutó lélekszámot tekintve, azonban Soproné a második hely. Összesen 121 helyen (56 városban és 65 községben) jelenik meg időszakai sajtótermék. Nem magyar nyelvű újság csak 3 százalék van.

Tárgy szerint legnagyobb a politikai újságok csoportja: 20,2 százalék, utána következnek a vallási 11,1, a társadalmi 8,9 és az ipari 8,4 százalék. A politikai lapok közül egypárti volt az összes politikai lapok 45,2 százaléka, kormánytámogató 19,2, liberális és demokrata 9,2, szociáldemokrata 1,2, pártönkivüli 13,2, egyéb párti 12,0. A négy évvel korábban tartott újságszámlálás óta az egypárti lapok aránya 29,6 százalékról 45,2-re emelkedett. Az újságok 55 százaléka nem jut túl az országhatáron. Az összes időszakai sajtótermékek egy évfolyamának terjedelme 64 ezer négyzetméter tesz ki. A postai újságzállítás a háború után 1924-ig depresszióban volt, azóta évről-évre emelkedett. 1930-ban 111 millió újságpéldányt adtak postára, ebben az évben az egy-egy újságra eső átlagos szállítás azonban már egy árnyalattal csökkent.

Ma, pénteken este 6 órakor érkeznek a Nyári Egyetem külföldi hallgatói

Az idei Nyári Egyetemnek 79 külföldi hallgatója van. Ezeknek a zöme olasz, a többi német, lengyel, finn és észt. Az olaszok és a lengyelek ma este érkeznek Debrecenbe Budapest felől a hat órai gyorsszal. A Nyári Egyetem vezetősége mindent megtett, hogy külföldi vendégeink méltó fogadtatásban részesüljenek. A fogadó küldöttségben ott lesz a város és az Egyetem képviselője, az egyetemi ifjuság egy csoportja, a baktársi egyesületek képviselőivel. A kölcsönös üdvözlések után a vendégek a számukra fenntartott villamosokon a nagyverdei internátusba mennek.

Este a vendégek tiszteletére ismerkedési estély lesz a DEAC sporttelepen lévő vendéglőben. Az ismerkedési estélyre debreceni vendégeket szívesen lát a vezetőség. A Nyári Egyetem ünnepélyes megnyitása szombaton délelőtt 10 órakor lesz a Déri-muzeum dísztermében.

Lakása ? kiadó

egyszer kell csupán a napilapban meghirdetni, 10 szó 30 fillér, hirdetés feladási helye: Kossuth-utca 3., I. em.

Szezon végi vásárunk csak még e héten tart, most még olcsóbban vásárolhat tavaszi, nyári és vászon ruhákat a

férfiruha áruházban Piac-u. 67. Megyeházzal szemben

Hajdusági

Mégis halat fog tartani a kezében a köztemetőben Nagy Sándor szobrász női alakja

(A Debreceni Ujság tudósítójától)

Mint ismeretes, a köztemető figurájára hirdetett pályázatot Nagy Sándor debreceni szobrászművész nyerte, ülő női alakkal, amely halat tart a kezében és ennek a szájából ömlik a víz a medencébe. A bíráló-bizottság tagjai kifogásolták a halat és az volt az óhajuk, hogy a női alak inkább amphorát tartson a kezében, mert a halat profánnak vélték a temetőbe.

Uray Sándor református lelkész ezzel kapcsolatban beadványt intézett a város vezetőségéhez, rámutatva arra, hogy a hal nemhogy profán volna a köztemetőben, de nagyon is odaillik, mert hiszen a hal az öskeresztyéneknek a feltámadás szimbóluma volt és így mindenképpen keresztényebb jelkép a görög amphoránál. A városi tanács tegnapi értekezletén Borsoss József műszaki tanácsos bejelentette, hogy ebben az ügyben dr. Szentpéteri Kun

Béla egyetemi rektor is beadványt intézett a város vezetőségéhez. A beadványban Sz. Kun Béla magáévá tette Uray Sándornak azt az álláspontját, hogy a hal mindenestre keresztényebb szimbólum az amphoránál, rámutatva arra, hogy az öskeresztyének a halat viselték ismertető jelvényül, mint a hallgatás szimbólumát. A keresztység első századában, amikor a keresztények üldözöttek voltak kitéve, arról ismerték meg egymást, hogy halat rajzoltak a porba, mint a hallgatás jelvényét, annál is inkább, mert a hal görög neve (ichthys) ugyanazzal a betűvel kezdődik, mint a Jézusé. Tehát a halat semmiképpen sem lehet profánnak tekinteni a temetőben, sőt nagyon is odaillőnek, mert öskeresztyén jelensége van.

A tanácsi értekezlet elfogadta az érveket és így Nagy Sándor kultúra terve megmarad eredetiben, a hallal együtt.

Halálos szerencsétlenséget okoztak a cséplőgéptől megvadul lovak

(A Debreceni Ujság tudósítójától) Megdöbbentő szerencsétlenség történt néhány nappal ezelőtt Nyírmédgyes község határában Szentmiklóssy László földműves cséplőgépet szálított egyik tanyájáról a másikra. Ő maga kocsin kísérte a gépet. Utközben a lovak a gép zörgésétől annyira megvadultak, hogy vágatni kezdtek és a gépet elkerülve,

felfordították a kocsit. A főbírtokos oly szerencsétlenül vágódott az utra, hogy a cséplőgép keresztül ment rajta. Haldokolva szállították haza lakására ahol másnap irtózatos kínok között meghalt. Szentmiklóssy László mindössze 27 esztendő volt.

A szerencsétlenség ügyében a csendőrség a nyomozást megindította.

Bolsevik ügynökök felgyújtottak egy luxusgőzöst

Newyork, július 30. A napokban titokzatos körülmények között Bermunda luxusgőzös ügyében a más Bermunda luxusgőzös ügyében a hajózási bizottság a legszigorúbb vizsgálatot indította meg. A pompásan berendezett hajó a tengeren gyulladt ki és csak óriási erőfeszítéssel lehetett a hamiltoni dokkba bevontatni. A tűznek egy halálos áldozata is volt.

A vizsgálat részletei ugyan még nem kerültek nyilvánosságra, de annyit már meg lehet állapítani, hogy a gőzös vezetését utját megelőzően Newyorkban kétszáz főnyi nyi szemlélyzetet vett fel és a gyújtogató ezek közül került ki. A hajó annak-

idején több, mint hétmillió dollárba került és csak 1928-ban tette meg első tengeri útját. A titokzatos tűz a kabinok között éjtelháróm körül keletkezett. Egész Hamilton irtózatos félelemben leste a mentési munkálatakat, mert attól tartott, hogy a hajó olajtankja felrobban és az egész hatatras gőzös a levegőbe repül.

A vizsgálatot folytató hivatalos közegek megállapították, hogy a hajó Newyorkban felvett személyzete formális összeesküvést tervezett a gőzös elpusztítására s hogy ebben bolsevik agitátoroknak volt kezdeményező szerepük.

MENETJEGY IRODÁBAN
olcsó ellátási egyetemen

ERDŐBÉNYEFÜRDŐBE

Kitűnő konyha, Gyönyörű kiránduló helyek. Tanc! Lekezelemese b hélvégi szórakozást nyújt Önnek társadagos munkája után. — A MAV. Menetjegy irodában teljes tevlágoítást nyer.

ELSZAKITOTT ERDÉLY

Kijárási panama Szatmáron

Kétszáz ezer lejes provizórt fizettek ki egy bukaresti ügyvédnek a 1. millió kölcsönér, amelyet még meg sem kaptak

Szatmár, július 30.

Szatmár város hetekkel ezelőtt fölösztatott városi tanácsa még január hónapban elhatározta, hogy egy tízmillió lejes olcsó kamatozású kölcsönt vesz igénybe azzal a céllal, hogy évek óta elhanyagolt állapotban levő villamos üzemét, valamint a vágóhídi hűtőberendezést rekonstruáltassa s az ezek után fennmaradó pénzből rendbe hozassa a városi üzemeket.

Az akkori polgármester tárgyalásokat kezdett a bukaresti Casa enarala de Economii si Consemnatiuni nevű bankkal és sikerült olyan megállapodásra jutnia, miszerint a bank 9% mellett folyósítja a városnak tízmillió lejes amortizációs kölcsönt. A városi tanács azonban nem tudta tervét keresztülhajtani, mert a tárgyalások derekán a Minorescu-kormány benyújtotta lemondását és az utána következő Jorga-kormány fölösztalta a tanácsot, interimár bizottságot nevezett ki.

Az interimár bizottság, élén Doros Alexandru közjegyzővel, aki mellékesen még szenátor és a város tüzoltóparancsnoka is, azzal kezdte működését, hogy fölösztalta az Ipartestület vezetőségét, mert a lakosság számarányának megfelelően 90 százalékában magyarakból állott, elbocsátott

augusztus 1-i hatállyal öt magyar városi tisztviselőt, azzal az indokollással, hogy nem bírják az állam nyelvét.

Azonban nincs olyan titok, amely egyszer ki ne pattanna s így kiderült, hogy ez a kölcsön már eddig 200 ezer lejébe került a városnak, ugyanis az interimár bizottság az összeg kétszázalékát egy Anca Viktor nevű bukaresti ügyvédnek utalta ki közvetítési díj címén.

Négyzáz vagon „olcsó fa”

Szatmáron a város óriási költséggel ugynevezett erdőüzemet tart fenn az Avas-hegységben, hol körülbelül 2000 hold elsörendű erdeje van.

Hihetetlennek látszik, de mégis úgy van, hogy a város ennek dacára idegen cégtől vett pénzért a villamos üzeme részére nagymennyiségű fát. A megvett 400 vagon fa szerződésénél valami indokot kellett keresni arra, hogy esetleges jövőbeli vizsgálat alkalmával ne találjanak semmi gyanusat és ezért elkeresztelték a város házában ezt a fát „olcsó és elsörendű fának”. A beszállított lüzifa azonban mind egyféle rossz, fekete, gombás, korhadt. Nincs különbség a beszállított fa minősége között, csak egy bizonyos, hogy az egész 400 vagon szemét.

A postatakarékpénztári csekkszámilák teljes felszabálítást kívánja a Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara

A Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara értekezletet tartott a pénzforgalmi korlátozásoknak a gazdasági életre gyakorolt hatásának megtárgyalására. Az értekezlet megállapítása szerint feltétlenül szükséges mielőbb a postatakarékpénztári csekkszámilák teljes felszabálítása, mert a postatakarékpénztári csekkforgalom tulajdonképpen készpénzforgalmat helyettesítő átutalási folyamat. — Több igen értékes felszólalás után ezenkívül még célszerűnek tartja a Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara a bizalmiválság nagymérvű lecsökkentésére a kisbetétesek követeléseinek teljes felszabálítását.

Üzleti szempontból szükségesnek tartja a kamara a pénzforgalmi eszközök jelentékeny szá-

porítását, illetőleg kellő mennyiségben a nagyközönség részére való rendelkezésre bocsátását. — Feliratában hivatkozik a Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara arra, hogy a pénzihiány az árak további lemorzsolódását fogja előidézni, ez pedig a közgazdasági és jelentős állami érdekekkel szemben áll, sőt alkalmas arra, hogy az államháztartás vérkeringését teljesen lehetetlenné tegye.

Végül a devizakorlátozásokkal foglalkozva az értekezlet szükségesnek tartotta, hogy feliratában is hangot ad ama kívánságának, hogy a külföldi fizetési eszközök beszerzésében, vételében és eladásában, illetve kiutalásába kapcsolják be a Nemzeti Bankot kívül az összes nagyobb pénzintézeteket.

A nyiregyházi törvényszék hét évi fegyházra ítélte a tiszabezdédi gyilkos kovácslegényt

Nyiregyháza, július 30. Allati legyetlenséggel elkövetett gyilkosság történt ez év április végén Tiszabezdén.

A községben lakodalmat ültek Balint Menyhértnél, amelyen hivatalos volt Nagy Gyula 21 éves legény és Koi Sámuel kovácssegéd is. A két legény összeszóltak, amelynek során Nagy legényemberezté Koi-t, de még idejében sikerült őket szétválasztani.

A vacsora után Nagy Gyula a cigánnyal huzatott, míg a fiatalság táncra perdült. A bor mámorától emelkedett hangulatban hamar elfelejtették az előbbi incidenst s úgy látszott, hogy a mulatságot nem zavarja meg most már semmi.

Ugyanekkor a szomszédos kovácsműhelyben keresztelőt tartottak s Gencsi Béla kovácsmester áthívatta Nagy Gyulát, aki bar tudta, hogy Koi Sámuel is ott van, mégis elfogadta a meghívást.

Ez volt a veszte. Koi Sámuel csak az alkalmas pillanatot leste, hogy ismét belekössön ellentétébe.

Nagy nem sokáig maradt a kovácsmesternél, elbucszott s kint a tornácán barátságosan Koi felé uvujtotta jobbát.

— Szervusz neked is Samu — mondotta békítőleg, de Koi durván visszautasította.

— En veled, te gazember soha — csapta félre a feléje nyujtott jobbát vad gyűlölettel.

— Mi bajod van velem Samu! Üss, vagy szurj ide! — válaszolta mosolyogva Nagy és a mellére mutatott.

A bosszút lihegő Koi ezt a kijelentést kötődésnek vette. Hirtelen felkapott a sarokból egy súlyos lóvasaló bakot és teljes erejéből homlokra sújtotta Nagyt. A szerencsétlen legény véres, bezúzott fejével néhány lépést előre támolygott, majd a kerítésbe kapaszkodott, hogy össze ne rogyjon. Koi még most sem kegyelmezett áldozatának. Még egyszer felemelte a bakot és lesújt vele. Nagy hangtalanul esett össze.

— Vigyetek orvoshoz, meghalok — sügta alig hallhatóan noz-zásiető barátainak, azután elvesztette eszméletét. A borzalmas ütések teljesen szétrepesztették Nagy koponyáját és nem lehetett segíteni rajta, néhány napi kintóság után kiszenvedett.

A nyiregyházi kir. törvényszék Illés tanácsa Horváth bíró elnökletével tegnap délelőtt vonta felelősségre Koi Sámuel, aki tagadta, hogy előre megfontolt szándékkal ölte meg áldozatát. A kihallgatott tanuk sem igazolták az előre megfontoltság gyanúját, s így a bíróság erős felindulásból elkövetett szándékos emberölés büntetésében találta bűnösnek vádlottat s ezért hétévi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a védő felebbezzéssel élt.

Felemelték Magyarországon a gallérvámot A magyar gyárak nem emelik az árakat és kondícióegyezményt kötnek

Budapest, július 30. A gallérvámok kérdése a cseh vámszerződés megszűnése óta állandóan foglalkoztatja az illetékes köröket. Míg a nyersanyag behozatalát engedélyhez kötötték, addig a kész gallér elfelejtették tilalmi listára venni. Ennek következtében előállt az a helyzet, hogy a cseh gallér előzőnlötte az országot és valóságos dumpingáron került forgalomba, úgyhogy a magyar iparnak nagy károkat okozott.

Most végre az illetékes minisztérium olyan intézkedést vitt keresztül, amely a galléripár hosszú évekre visszanyúló sérelmeit legalább részben orvosolja. A gallér vámját ugyanis, amely minimumsabb volt, lényegesen felemelték, 600 aranykoronáról 1200 aranykoronára. Még ezzel a vámcemeléssel is lényegesen mögötte van a galléripár vámvédelme más textilgyári ágazatok védelme mögött, különösen elmarad azonban a konfekcionált cikkek vámvédelme mögött. Egyelőre azonban ez az eredmény is lényegesen változtat a helyzeten és jóval kedvezőbb helyzetbe hozta a külföldi konkurenciával szemben a magyar galléripárt.

Hirdessen a Debreceni Ujságban

A fogyasztók számára a vámcemelés nem jelent változást. A magyar gyárak tárgyaltak arról, hogy kondícióegyezményt hozzanak létre, mert a galléripárban a kihitelezés terén rendkívül segítségtelen a helyzet és igen hosszú hillekkel dolgoznak a külföldi gyárak. A vámcemelés folytán a magyar ipar pozíciója lényegesen megerősödött és így meg lesz a lehetőség az egyezményt a magyar ipar érdekeinek megfelelően létrehozni. Az árat a magyar gyárak nem emelik, szem előtt tartva az amugy is lecsökkent vásárlóképeségű közönség érdekeit. A gyárak csak a kondíció megváltoztatására helyezik a fősúlyt. A piac áruellátását a vámcemelés nem érinti különösebben, miután a külföldi gyárak az utóbbi hetekben hatalmas készleteket halmoztak fel. A külföldi gyárak helyzete még nem tisztázódott, még nem lehet tudni, hogy mennyire lesz rentábilis számukra a Magyarországra irányuló export. Tény az, hogy eddig 15%-os vámtelhelte őket, ami most 28%-ra emelkedett. Látható azonban, hogy még ilyen módon sem kielégítő a vám, amely más textilvámokhoz képest igen alacsony. Remélhető azonban, hogy idővel ezen a téren is korrekció történik a magyar galléripár javára.

Kéveköto fával keresztülszurta a haragosa orrát

Pécs, július 30.

Véres verekedés történt a napokban Rádfalva község mellett, Nagysárosó pusztán. Itt dolgozik apja birtokán Schaut Péter 19 éves gazdalegény. A fiatal embert megkérte a szomszédos birtokos, Aladics Antal, hogy vízontszolgálat fejében segítsen neki aratni. Schaut Péter szívesen vállalkozott az aratásra, mert nem is sejtette, hogy ennek a napnak emlékéét egész életében fogja viselni — az orrán.

A dolog előzményéhez tartozik az, hogy Schaut Péter már egy év óta haragban volt Aladics szolgálójával, Hoch Viktorral. A két haragos az aratásán természetesen összekerült és a házbeliek ártatlannak vélt tréfából összeugratták őket.

A kölesönös sértegetés meg-

kezdődött az ebédnél, folytatódott délután az aratás alatt és drámai fordulatot vett este a munka befejezésekor. Ugy látszik, hogy Hoch Viktor már kifogyott a szóból és a tettek mezejére lépett. Mikor Schaut egy megjegyzés különösen bántotta az erzenységét, felkapott egy hegyesvégű kévekötofát és azzal keresztül szurta Schaut Péter orrát.

Schaut Péter feljelentette haragosát a csendőrségen, súlyos testi-sértés miatt. A fiatalember még előadta azt is, hogy a szurás nemcsak az orrát csulította el, hanem a kéveköto még a felső fogorát is megsértette.

Hoch Viktor a delikvens, töredelmes beismerő vallomást tett és védekezésül csak azt hozta fel, hogy nem hagyhatta megtorlás nélkül Schaut gunyolódását.

A Debreczeni Ujság előfizetőinek és olvasóinak nagy értékű kedvezményt nyújt a városi uszoda látogatására

A városi uszodában előfizetőink és olvasóink a rendes napiárakból, valamint a havibérletjegyekből 20% engedményben részesülnek, gyermekeik pedig 33%-ban.

míg az idénybérletnél 44% engedményre tarthatnak igényt.

A szelvényeket, amelyek bemutatása ellenében ezek a kedvezmények igénybevehetőek, az alábbiakban közöljük.

DEBRECENI UJSÁG VÁROSI USZODA SZELVÉNYE

Értéke 11.- P.,

a 25.— P értékű idényjegyet ezen szelvény ellenében 14.— pengőért válthatja meg.

(Felnőttek részére)

DEBRECENI UJSÁG VÁROSI USZODA SZELVÉNYE

Értéke 2.- P.,

a 10.— P értékű havi bérletjegyet ezen szelvény ellenében 8.— pengőért válthatja meg.

(Felnőttek részére)

DEBRECENI UJSÁG VÁROSI USZODA SZELVÉNYE

Értéke 10 fillér,

a 60 fillér értékű napijegyet ezen szelvény ellenében 50 fillérért válthatja meg.

Pénteken, július 31-én
(Felnőttek részére)

A fenti szelvény beszoállítására ellenében kedvezményes áru idény és havi bérletjegyeket a város gazdasági ügyosztályánál (Városháza 1. emelet 28/a) a napijegyeket pedig az uszoda pénztáránál állítják ki. Havi bérletjegyek a kiváltástól számított 30 napig érvényesek.

DEBRECENI UJSÁG VÁROSI USZODA SZELVÉNYE

Értéke 5.- P.,

a 12.— P értékű idényjegyet ezen szelvény ellenében 7.— pengőért válthatja meg.

(Gyermekek részére.)

DEBRECENI UJSÁG VÁROSI USZODA SZELVÉNYE

Értéke 1.- P.,

az 5.— P értékű havi bérletjegyet ezen szelvény ellenében 4.— pengőért válthatja meg.

(Gyermekek részére.)

DEBRECENI UJSÁG VÁROSI USZODA SZELVÉNYE

Értéke 10 fillér,

a 30 fillér értékű napijegyet ezen szelvény ellenében 20 fillérért válthatja meg.

Pénteken, július 31-én
(Gyermekek részére.)

Hírek

1931 július 31 (péntek)

Prot.: P. Oszkár. Kath.: Loy. Ignác.

Ma a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot: „Aranygyal” Piac-utca 50. — „Nap” Piac-utca 1. — „I. Rákóczi” Széchenyi-utca végén. — „Boesky” Cegléd-utca 22. — „Tisza” Mazoss György-tér 9.

IDŐJÓSLAS

A kontinensen napok óta tartó esők kiterjedtek hazánk keleti felére is, úgyhogy ott kevés kivétellel majdnem mindenütt volt csapadék. Galyatető 23, Eger 19, Szolnok 15 és Szentes 12 millimétert jelentett. A nappali felmelegedés szerdán az ország legtöbb helyén néhány fokkal meghaladta a 20-at. A csütörtökre virradó éjjel a Dunántulon 10—12, egyebütt 13—14 fokra süllyedt a hőmérséklet.

Budapest 30-án délben a hőmérséklet 22 fok Celsius, a tengerszintre átszámított légnyomás pedig 760 milliméter.

Várható időjárás a következő 24 órára: Nyugaton a hőmérséklet lassu emelkedése és a szelek csillapodása, keleten még hűvös, esőre hajló idő.

A trianoni mérleg

A trianoni szerződésnek vannak pontjai, amelyek reánk nézve bizonyos előnyt is tartalmaznak. Ezt az egy pár pontot azonban, amelynek betartása esetén a mi helyzetünk sokkal enyhébb lenne, mint amiképpen alakult, azok az államok, amelyek különben csupa szerencsét, boldogulást meríthetnek ebből a trianoni szerződésből az utódállamok, melyekre ez a pár pont valamelyes kötelezettséget is hárít, következetesen megkerülik. Az a körülmény, hogy ők azok akik nem tartják be a trianoni szerződést és nem mi, akik minden elképzelhető türelemmel hordozzuk Trianon keresztjét: ez a mi legáltalmasabb argumentumunk arra, hogy ennek a műnek, amely örök szegénye marad a XX. századnak, a revízióját követelhesük, magának, ennek a békeszerződésnek a 19. cikke alapján, mert ennek a békeszerződésnek — írhatnám inkább: békediktátumnak — a 19. cikke két esetet említ fel, amelyben a szerződés revíziójának lehet helye.

Az egyik eset az, ha a nemzetközi viszonyok olyan természetűek, hogy azoknak fenntartása a békét veszélyezteti; a másik lehetőség pedig, amelyben a szerződés revíziójának helye lehet, sőt kell, hogy helye legyen, az, ha a fennálló nemzetközi szerződések alkalmazhatatlannak bizonyultak.

Ránknézve mind a két eset fenforog! Az egyik — amint előbb jeleztem — az, ha a nemzetközi viszonyok olyanok, amelyek fenn tartása a békét veszélyezteti. Hát kérdezem: nem a feje tetejére vannak-e állítva a nemzetközi viszonyok Európában, éppen büns szerződés folytán? És ha a lelkek békéje lehetetlen ezek kö-

zött a feje tetejére állított nemzetközi viszonyok között, nem mondhatjuk-e jogosan, hogy a jelenlegi helyzet fenntartása, igenis, a békét veszélyezteti! A másik szempont az, ha a fennálló nemzetközi szerződések alkalmazhatatlannak bizonyultak. Ismétlem: nem miattunk, hanem azok miatt, akik különben csupa hasznot merítenek ebből a szerződésből, azok, akik ennek a szerződésnek kilencvenkilenc százalékából hasznot merítenek, azt az egy százalékát pedig, amely rájuk is bizonyos köteletséget ró, nem tartják meg, hanem napról-napra lábbal tiporják.

Akármielyen nagyítóüvegen át nézzük ezt a szerződést, nem tudunk benne felfedezni három vagy négy kicsiny pontnál többet, amely reánk nézve bizonyos előnyöket tartalmazna. Az egyik az, hogy ez a szerződés *kicsbbségünknek* védelmet ígér. A másik az, hogy amint mi előzetesen lefegyverkeztünk a végből, hogy az összes többi állam arányosan és egyenlően lefegyverkezzen, a szerződés kilátásba helyezi a Nemzetek Szövetsége minden tagjának hasonló lefegyverkezését. A harmadik előny pedig az, amelyet ebből a szerződésből meríthetünk, hogy vannak esetek, vannak magyar állampolgárok és az utódállamok között felmerülő olyan differenciák, amelyeknek önkényes bírójává nem magát az illető államot teszi a szerződés, hanem megengedi, hogy e vitás kérdések nemzetközi bíróság elé, úgynevezett *vegyes döntőbíróság* elé vitessenek. Akármint vizsgáljuk is ezt a szerződést, ennél a három előnynél többet a mi javunkra benne fel nem fedezhetünk.

Ezzel szemben a hátrányoknak egész tömege nehezedik ránk. És mit látunk? Azt, hogy mindazokat a határozmányokat, amelyek mi reánk hátrányosak, nemcsak száz százalékgig betartják, hanem azon túlmenően is támasztanak követeléseket velünk szemben, azokat a kicsiny előnyöket pedig, amelyeket ez a szerződés nyújtana, egyáltalában nem tartják be velünk szemben. Ez a trianoni mérleg!

— **Felhívás a debreceni vitézekhez!** Felhívom a debreceni vitézeket, hogy augusztus 2-án a debreceni csata emlékünneplén minél számosabban jelenjenek meg. Gyülekezés városháza udvarán, vasárnap délután 5 órakor. Székkapitány.

— **A Kereskedő Dalkör cseréi kirándulása.** A Kereskedő Dalkör vasárnap délután kirándulást rendez a cseréi erdőbe. Indulás a nagyállomásról reggel 7.40 és délután 12.25-kor. — Kiszállítás Kondoros állomáson. Részvételi díj utiköltség és gulyás ebéddel együtt 120 P. A Dalkör tagjai ma, péntek este 8 órakor jelenjenek meg a Dalkör Piac-utca 8. szám alatti helyiségében, ahol bejelentendő a résztvevők száma és a részvételi díj befizetendő. A Dalkör barátjait ezuttal is meghívjuk.

— **Felhívjuk olvasóink figyelmét,** miszerint bármilyen dolgot (lakás, vásárlás, utlevélügy stb.) szerény díjazás ellenében elintéztethet Budapest anélkül, hogy személyesen felutazna s így meg takaríthatja az utiköltséget. **Cím a kiadóban.**

— **A MAGYAR PÉNZ POCSÉKOLÁSA SZÓRÁKOZÁSBÓL.** Hogy mennyi magyar pénz szivárog ki olyan csatornákon, amelyeknek eldugaszolása még csak álmodatba sem kerülne, erre világot vet a nemzetközi idegenforgalmi statisztika kimutatása, mely szerint az elmúlt évben Magyarországból felkereste Spanyolországot 4300, Olaszországot 400.000, Lengyelországot 2454, Prágát 4563, a felvidéki fürdőket 1780, az Erdőskárpátokat 7356 utas. E számban nincs a külföldre utazó magyarok légiója, akik Franciaországba, Németországba és Svájcba mentek s vitték ki a jó magyar valutát és apasztották a legtöbben kényszerítő szükség nélkül, csupa kedvtelésből, csupa szórakozásból a nemzet vagyonát. Csoda-e ha oly gyorsan szegényedünk, amikor csak a szórakozások évente 40—50 millió pengővel adóznak a külföldnek?

— **A Pesti Tőzsde** új száma bő információkat közöl a pénzügyi helyzetről, a Léderer-konzern rendezéséről, a Kreditanstalttról, a rövidlejáratú bankhitelek meghosszabbításáról, a Felsőmagyarországi Bánya és Kohó tranzakciójáról stb. Zsitvay Tibor a részvényjog reformjáról, dr. Gratz Gusztáv a franciámagyar kapcsolatokról, Fabinyi Tihamér az állami butgettről nyilatkoznak. Friss textil-információk, vegyszeti, biztosítási, áruipari, vas- és gépipari, autóműlékek egészítik ki a kitünően sikerült új számot.

— **Az ipari szakoktatás reformja.** A szakköröket most erősen foglalkoztatja az a gondolat, hogy a kézműiparosokban található kitünő tehetségeket tovább kellene taníttatni, amely uton ennek a társadalmi osztálynak a nívója jelentékenyen emelkednék. Az új ipari törvény ezen a téren üdvös hatással működött, de ennek ellenére nem érvényesültek azok a feltételek, amelyekre a végrehajtás során szükség lett volna. Így a vidéki tanoncoktatás ma nem mindenhol megfelelő. Ennek főoka, hogy az ipari oktatók nem szakképzett emberek, vagy diplomás technikai szakemberek, hanem néptanítók, akik azonban az ipari oktatás elméletére képesítve nincsenek. Éppen ezért nagy fontosságu az a kezdeményezés, hogy az ipari oktatásba kapcsolják bele azokat a végzett mérnököket, akik ezidőszert állás nélkül vannak és a számuk légió. Ezzel a gondolat-tal az összes érdekeltségek most majd nagyszabásu ankét keretében kívánnak foglalkozni.

— **Kirándulást rendez a KIE.** Daltól hangos lesz a martinkai erdő augusztus 2-án, vasárnap, amikor is a KIE rendezi oda a kirándulását. Sok-sok ember várja türelmetlenül ezt a napot, mert tudja, hogy kelemesebb és nagyszerűbb alkalmat sehol sem talál és ha a KIE valami nagyon kicsit is viszonzni akarja azt a sok szeretetet, amit kedves tagjai állandóan éreztetnek vele, úgy azt a kirándulások átal teszi, amelyeket igyekeznek nívóssá és kellemessé varázsolni. Ezért van nagy híre a KIE kirándulásoknak. Most augusztus 2-án, vasárnap az indulás az Erdei Vasut állomásról lesz (Máv Kolónia) háromnegyed 8 órakor és este ugyanide lesz az érkezés fél 9 órakor. A részvételi díj vasutköltéssel (oda és vissza) egy pengő. Az egésznap programja sok meglepetést tartogat és remélhetőleg mindenki a legjobban fogja magát érezni. Pontos megjelenést kérünk. Meghívót ez alkalommal nem bocsátunk ki.

— **Hálófűgöny.** Week-end szék, turista hátizsákok és alumínium edények jutányos árban kaphatók Antalffy sportáruházban, Varga-utca 1.

GEBAUER

TEMETKEZÉSI VÁLALLATA
KOSSUTH-UTCA 2.
TELEFON NAPPAL 103., ÉJJELE 60.

ANYAKÖNYVI HÍREK

Eljegyzések: Ladányi Sándor ácssegéd—Rózsa Etelka; Papp Bálint npsz.—Mózes Juliánna.

Születések: Dr. Litheráty Pál járásbíró, leány Mária; Misko'czi József fm., fiu József; Baranyi Péter fm., leány Margit; Vágner János fm., fiu Zoltán; Hornyák Imre gazda, fiu Ferenc; Kozma Mihály közműves segéd, fiu Tibor; Tóth András fm., leány Mária; Bonyi Lajos hentesmester, fiu Lajos; 1 halvaszületés és 2 törvénytelen újszülött.

Halálozások: Tóth István ref. 80 éves, Rudolf-u. 38; Somogyi Zoltán ref. 3 hónapos, Olajtű 13; Gál Ferenc ref. 3 hónapos, Pesti-utca 4; Szombati Anna ref. 7 hónapos, Pesti-utca 4; Badalocki Mária r. kath. 4 hónapos, Pesti-utca 4; Tóth Gyula ref. 15 éves, Bányard; özv. Kósa Jánosné Szakács Erzsébet r. kath. 63 éves, Vörtes; Keckés Imre ref. 4 éves, Balmazújváros.

— **A derecskei Piac-téren** levő a Gazdakör tulajdonát képező 2 üzlethelyiség hosszabb vagy rövidebb időre haszonbérbe kiadó s augusztus 1-re átvehető, bármily üzleti célra alkalmas, azonkívül a gazdák husszékében egy megfelelő hentes és mészáros, vagy önálló iparosságra érett segéd, kevés kaucióval azonnal elhelyezést nyerhet, hol tisztességes megélhetést biztosíthat magának. Értekezni lehet a kör elnökségénél.

— **Konvári Sóstó-fürdő igazgatósága** 1931 augusztus hó 1-én, szombaton este **Anna-bált** rendez.

— **Anyuka** tudod, hogy Anna néni zsurián olyan szép hófehér panírservéta volt, tudod hol vették? **Springer** bácsi napir- és fotóüzletéből, hol állandó friss fotólemezek, filmek vannak.

— **Zongoraórákat** ad és csoportos magyar néma tanítást is vállal igen jutányos áron zongoratanárnő. Cím a kiadóban.

— **Poloskát, svábot, molvt** kirtani házilag csakis a Lócherer Címexinnel lehet, mert nemcsak az élő rovarokat, de azok petéit is nyomban elpusztítja. Gyógyszertárak és drogériákban kapható.

Lapunkat támogatja,
ha hirdetőinknél vásárol.

! Allást alkalmazást keres ???

Olvasa el lapunk
apróhirdetési
rovatát.

Színház Mozi

Az Országos Kamaraszínház
heti műsora:

Péntek: Tartuffe.
Szombat: Egy, kettő, három
(Testamentum).

Solness építőmester. Két világ
harcát beszéli el Ibsen ebben a
hallhatatlan művében. Az öregedő
ember lelki világát, aki makacsul
kitart pozíciójában és ridegen
veri vissza az ifjabb generáció
rohamait és az ifjúságot, ki fiatal
lós lévvel küzd az érvényesülés-
ért. Solness építőmester gyönyörű,
emberi és örökszép. A darabot
ma tüzte műsorára az Országos
Kamaraszínház. A címszerepet
Alapi Nándor játssza.

Kert-mozi

VIGSZÍNHÁZ

TELEFON 14-71

Péntektől—vasárnapig, július 31-
től augusztus 2-ig.

Fritz Kampers,
Ambrus Irén

és
Anna Müller Linke

a főszerepekben.
„A LUMPOK BALJA”

(Anyósom a bálkirálynő)
Farsangi anyóskomédia, melyet
nehéz nevetés nélkül végignézni.
Hangos bohózat 8 felvonásban.
Ezt megelőzi: Burleszkműsor és
Híradó.

Előadások kezdete hétköznap 7
és 9 órakor. Vasárnap 5—7 és 9
órákor. Az 5 és 7 órás előadások
Vigszínházban, kedvező időben 9
órákor a Kert-moziban. Vasárnap
az 5 órás előadás mérsékelt hely-
árrakkal.

Pénteken és szombaton:
csak felnőtteknek!

„AZ OPERAHÁZ FANTOMJA”
misztikus történet 10 felvonás-
ban.

Főszereplők: Lon Chaney, Mary
Philbin és Normann Kirry.
Megelőzi:

„Sic, oroszlánszelidítő”

Előadások pénteken: 7 és 9 óra-
kor, szombaton: 5, 7 és 9 órákor
félélyárakkal.

Hatvanezer pengő meg-
fizetésére köte ezte a bírósá-
g Sebestyén Géza
szinigazgatót

Budapest, július 30.

A budapesti polgári bíróságon Csó-
András dr. járásbíró foglalkozott
negyvenhét városi színházi zenész-
keresetével, amelyet Sebestyén Géza,
a Városi Színház volt bérlegazgatója
ellen adtak be. A zenészek keresetük-

ben előadták, hogy a múlt szezonban
január negyedikéig nem kaptak fizet-
ést. November hetedikéig azért nem
fizetett Sebestyén Géza, mert —
mint mondta — nem volt pénze.
November hetedikétől pedig azért
nem fizetett, mert a zenészek sztrájk-
oltak és az igazgató kijelentette,
hogy a szerződészeknek nem köte-
les fizetni.

A zenészek november hetedikéig
járó harminchatezer pengőjét a bírósá-
g már megítélte és kötelezte Se-
bestyén Gézát, hogy ezt az összeget
fizesse ki. A Tegnap délelőtt megtar-

tott tárgyaláson a bíróság ítéletében
a november héttől január tizenegyed-
ikéig járó fizetések kiutalására kö-
telezte Sebestyén Gézát. Ez az ösz-
szeg huszonnégyezer pengő. Vigdo-
rovics Sándor zenész még külön pró-
banert indított Sebestyén Géza ellen.
3600 pengő összegű kötbérért. A bírósá-
g ezt az összeget is megítélte. A
nerekben a bíróság a zenészek javára
összesen hatvanezer pengő megfizet-
ésére kötelezte Sebestyén Gézát. Se-
bestyén Géza a járásbíró ítéletét
megfelelőleg.

Szent István korabeli temetőt találtak Vác mellett

Vác, július 30.

Basaharcon a téglagyár szomsz-
sédességében Szent István király
korabeli temetőt találtak. Az orszá-
guti dülő egyik meredek
dombjának tetején már régóta
embercsontokra bukkantak. Ezek
után tüzetesen megvizsgálták s a
vizsgálat nyomán feltártak 5
gyermek-, 3 nő- és 2 férfisírt;

amely Szent István korabeli s
amely felett csak mintegy 20—30
cm-nyi földréteg volt, a többi
már levitte róluk a szél és a víz.
A mostani értékes leletről részle-
tes jelentést tesz Horváth János
kutató tanár, akinek nem ez az
első lelete, a Nemzeti Múzeum il-
letékes osztályának.

Huszonhat halálraitélt fiatalok várja a newyorki Sing-Sing fegyházban a villamosszéket

Newyork, július 30.

A hírhedt newyorki Sing-Sing
fegyházban hétfő óta sorozatosan
folynak a kivégzések. Nem keve-
sebb, mint 26 halálraitélt ültet-
nek a villamosszékre. Hétfő óta
mindennap két kivégzés van, úgy
hogy a halálos ítéletek végrehaj-
tása egészen a jövő hét végéig
fog tartani. Mind a 26 delikvens
fiatalok. Tízengyen közülük 18
évesek, négyen 19 évesek, hár-
man 20 évesek, a többi pedig 21
—23 éves. Majdnem mindnyáju-

kat rablógylkosság miatt ítélték
halálra. Valamennyijöket vasket-
recekbe zárták be, amelyek köz-
vetlenül a siralomház közelében
állanak. A legtöbb halálraitélt ci-
nikusan viselkedik és csak néhá-
nyan vannak közöttük, kik lever-
ten s megtörtén várják a halált.
Hétfő óta állandóan folyik a szo-
moru népvándorlás a Sing-Sing
börtönbe s a halálraitélték hoz-
zártatózói egymásután bucsuznak
a delikvenséktől.

TESTEDZÉS

Vitéz Halassy Olivér nyerte a magyar folyambajnokságot

Budapest, július 30.

A Magyar Uszósövetség ma
délután tartotta folyambajnoki
versenyét 6.5 km-nyi távon a Du-
nán. A versenyen 53 férfi és 15 nő
indult. A startnál, amely a Római
fürdő hajóállomásával egy vo-
nalban volt, a csónakok száza
gyülekeztek, hogy az uszókat vé-
gig kísérjék. A cél a MAC Margit
szigeti uszóházának vonalában
volt.

A folyambajnokságot vitéz Ha-
lassy Olivér UTE nyerte. Pálok
István MTK és klubtársa Bozsik
Mihály ellene. A hölgybajnoksá-
got Koch Erzsébet MUE nyerte.
Koch Erzsébet ideje 52.32 mp.
volt, amellyel 11 férfit megelő-
zött. A hölgyek komolyan vették
a versenyt, mind a 15 induló be-
érkezett a célba. Az 53 férfi in-
duló közül 11 feladta a versenyt.

Az ötös férficsapat bajnokságot
az UTE csapata, a hölgyesapat-
bajnokságot pedig a MUE csapata
nyerte. Az uszókat két kísérőhajó
és számos motorcsónak vitte az

indulás helyére. Az uszók a hajó-
k egyik oldaláról startoltak
előbb a hölgyek, majd a férfiak.
Az újpesti hid után a férfiak ve-
zető csoportja már utolérte a höl-
gyeket. A verseny utvonalanak
rendjéről a rendőrség dunai mo-
torosai gondoskodtak, mert a
sok száz evezős és motoros állan-
dóan ott tolongott az uszók és a
kísérő hajók mellett.

HIRDETMÉNY

Felhívja a városi adóhivatal a város
adóközhöz, hogy az 1931. év III.
évtizedére esedékes együttesen ke-
zelt közadó tartozását augusztus hó
15-ig fizesse be. A befizetés naponként
a hivatalos órák alatt a város adópénz-
táránál vagy a hivatal 31713. számú
postatakarékpénztári lap után eszkö-
zölhetők.

A befizetést elmulasztók ellen a hi-
vatal a határidő lejártá után végrehaj-
tási eljárást indít.

Debrecen, 1931 július hó 25-én.

Városi adóhivatal.

Jubileáris vízi sport- ünnepély a Vértessi strandon

Tegnapi számunkban megemlékez-
tünk arról a nagyszabású víziünnep-
pélyről, amelyet a Vértessi strandon
augusztus 2-án fognak megtartani. Ez
a népszerű fürdőhely immár tíz éve
áll a közönség szolgálatában. A fürdő
agilis vezetősége költséget és fárado-
ságot nem kímélve, nagyszerű prog-
ramot állított össze. Kora délelőttől
éjfélig a népszerű Bartalis-jazz szoi-
gáltatja a zenét. Lesz ott minden el-
képzelhető móka, vízikabarcé, ko-
moly és tráfás uszó és szárazföldi
versenyek, strand-tündér választás
stb.

Jegyek 1 pengős árban (összevon-
va belépő, fürdő, uzsonna és tánc)
előre válthatók Springer fotó-üzleté-
ben. Kostya ékszerésznél, a Royalat
szemben a csemege üzletben és a
Kövér-féle hentes üzletben, Rózsa
utca 2. sz. válthatók.

Sűrű autóközlekedés egész nap a
Pannónia-utazóból 50 filléres oda és
vissza útra érvényes jegyekkel.

— A MANSz iparos szakosztá-
lyának gúti kirándulása. Mint
már többször jeleztük volt, a
MANSz iparos szakosztálya most
vasárnapon nagy érdeklődésnek
örvendő kirándulást tervez a ter-
mészeti szépségekben olyan gaz-
dag, paradicsomi szépségű gúti
erdőbe. Az idő a lehető legkedve-
zőbb, mert a langymeleg nyári
eső után a természet még ezerte
szébb lesz odakinn a gúton, mint
akkor, mikor nagy szárazság her-
vasztja meg a természetet. Oda-
kinn minden kényelem megvan,
hogy a kiránduló csapat jól érez-
ze magát, van ott sokféle szórako-
zás, libikóka, tuss, homokstrand.
Indulni lehet reggel nyolckor és
délelőtt 11 órakor, a MANSz je-
gyek mind a két vonatra érvénye-
sek egyaránt. Az ut oda és vissza
ebéddel együtt 2 pengő. Az ipa-
ros kör tegnapi választmányi ülés-
sén foglalkozott az iparos MANSz
meghívásával és több tag lelkes
hozzájárása után kimondotta,
hogy a MANSz kulturregyesület
meghívását elfogadja és a kör
tagjait felhívja, hogy minél szá-
mosabban vegyenek részt a pom-
pásnak és nagyszerűnek ígérkező
kirándulásban. Jegyek kaphatók
dr. Szabó Mihály és P. Szabó Mi-
hály üzletében, Palotay Lajos
Kálvin-téri üzletében és az Ipa-
roskör szolgálatánál.

Ha
eladni
akar, vagy
lakása
kiadó,

csupán egyszer
hirdesse meg
lapunk

**apró-
hirdetési**

rovatában biztos
eredményre
vezet!

Budapest, 9.15: A rádió házikvartetének hangversenye. 1. Mouton: Az élet tavaszán — nyitány. 2. Zsolt Nándor: Elégia. 3. Paderewsky: Krakowiak. 4. Rózsavölgyi: Keserv. 5. Morena: Halló, itt Wien-egyveleg. 6. Siklós Albert: Pannasz és Scherzo. 7. Turina: Jeux. 8. Ma vezzi: Canto d'amore. 9. Szirmai: You-keringő. 10. Severac: Cortège catalan. 9.30: Hírek 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Vízálásjelentés. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 1. Rossini: O sz nő Algirban — nyitány. 2. Salver: Van még a Hegyalján borunk elég — keringő. 3. Vincze: Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország. 4. Ackermann: Szaharai szvit. 5. Polgár: Nápolyi szerenád. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízálásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 4: Pista bácsi mesél a gyermekeknek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízálásjelentés, hírek. 5.10: „A budapesti állandó évezős versenypályáról”. Irtá és felolvassa: Perger Ferenc dr. 5.30: Jaróka Feri és cigányzenekarának hangversenye. 6.45: „Valamit elnyelt a tenger”. Irtá és felolvassa Kertész József. 7.10: A Városi Színház zenekarának hangversenye. Karnagy Komor Vilmos. 1. Weber: A büvös vadász — nyitány. 2. Muszorgszki: Boris Gudonov — ábránd. 3. Lehár: Keringő-közene a „Luxemburg grófja” operettből. 4. Delibes: Coppelia — szvit. 5. Brahms Két magyar tánc. 6. Haydn: c-moll szimfonia. 8.45: Pontos időjelzés, hírek, ügétversenyeredmények. 9: Petőfi emlékest a költő halálának évfordulója alkalmából. Rendező Kiss Ferenc. 1. Gyula diák bevezetője. 2. Pósa Lajos: Petőfi. Előadja a Budapesti Polgári Dalkör. Karnagy Zsaskovszky József. 3. Lányi Ernő: a) Zájatok be bár... b) Érik a gabona... c) Le az égről. Előadja K. Keömley Bianca. Zongorán kísér Lányi Viktor. 4. Lányi Viktor: a) Szeptember végén; b) Hej Büngösdi Bandi; c) Lopott ló; d) Orbán Előadja Palló Imre. Zongorán kísér: Lányi Miklós. 6. Lányi Viktor: a) Szű őföldemen; b) A virágok; c) Boldog éjtel; d) Az én rózsám nyalka gyerekek. Előadja K. Keömley Bianca. Zongorán kísér: Lányi Viktor. 7. Lányi Ernő: a) Szerelm vándorai; b) Megy a juhász; c) Reszket a bokor; d) Zöld leveles... Előadja Palló Imre. Zongorán kísér: Lányi Viktor. 8. Emlékek, amelyek Petőfiről beszélnek. Irtá és felolvassa: Gáspár Jenő. 9. Csatafal. Előadja a Budapesti Polgári Dalkör. Karnagy Zsaskovszky József. 10. Herczeg Ferenc: A költő és a halál színjátékának előadása. Személyek: A költő: Kiss Ferenc; A százasdos — Nagy Adorján; A gazda — Szegő Endre; Flusi leány — Keresztessy Mária; Consiliárius — Szerény Zoltán; A báróné — Báthory Giza. 11. a) Pécsi József: Petőfir nyitány; b) Kövér Dező: Petőfi ábránd. Előadja a magyar kir. 1. honvéd gyalogezred zenekara Friesay Richárd karnagy vezényletével. Utána kb. 10.30: Időjárásjelentés. Majd a m. kir. 1. honvéd gyalogezred zenekarának hangversenye. Karnagy Friesay Richárd. 1. Vincze: Sztratoszféra induló. 2. Ganne: Szókok — keringő. 3. Strauss: Denevér — nyitány. 4. Erkel: Bánk bán — ábránd. 5. Friesay: Resignáció — dal. 6. Lehár: Vig özvegy — operettegyveleg.

Allást keres

Tegeye közzé a hirdetését 2 napilapban, 10 szót 30 fillérért, — Hirdetését feladhatja: Kosuth-utca 2. sz.

HAJDUFÖLD

Szerkesztő: MEISSNER KÁROLY, Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara titkára.

KÖZGAZDASÁGA

Pénzforgalmi korlátozások és a mezőgazdaság

Meg kell állapítanunk, hogy azokat a pénzforgalmi korlátozásokat, amelyeket valutánk szilárdságának biztosítása és hiteléletünk érintettségének megóvása érdekében léptettek életbe, a magyar gazdaközösség zugoldás nélkül vállalta magára, abban a hiszemben, hogy csak rövid ideig tartó, átmeneti intézkedések lesznek. Szükségesnek tartjuk azonban rámutatni arra, hogy ha ezeket az intézkedéseket akár nemzetközi, akár egyéb okokból huzamosabb ideig fenn kell tartani, akkor a pénzforgalmi korlátozásoknál a gazdasági élet megvédése fokozottabban kell, hogy érvényesüljön, mert így a gazdasági élet vérkeringése meg fog bénulni.

Kétségtelen, hogy a magyar gazdátársadalmat sújtják leginkább a jelenlegi korlátozó intézkedések. Most, mikor az új termés értékesítésének időpontja elérkezett, akkor a korlátozások miatt a gazda egész évi munkájának eredményessége van kockára téve.

Ha a jelenlegi korlátozások ilyen formában továbbra is megmaradnak, úgy teljesen meg fogja bénítani a gazdasági üzemek folytonosságát. Ha az állatállományunk mustálás útján való pótlása, a gazdasági épületek javítása és tartozása, a gazdasági üzemek felújítására szükséges beszerzések megejtése hosszabb ideig megakadályoztatnák, ez teljesen megbénítja a termelő munkát. A legtöbb gazdának nincs betéje, ezek a részükre megállapított hitelkeret révén tudták csak forgatóköreit biztosítani. E hitelkeretek megszorítása vagy megvonása éppen most, amikor a mezőgazdaságnak legnagyobb az üzemi költsége és a korlátozások miatt bevételük nincsen, igen végzetes hatású lehet. A cséplési és szántási munkálatok nagymennyiségű üzemanyagok beszerzését teszik, illetőleg tették szükségessé.

Gyengült az irányzat a terménytőzsdén

A terménytőzsdén gyengült az irányzat, bár éppen a gabonafélékben jól tartott árak voltak érvényben. A buza forgalma erősen megcsappant. 35 vagonos forgalom mellett az árak változatlanok. Csak a tiszavidéki búzáknak az árát szállították le 25 fillérére. A rozs forgalma jelentéktelen, ára változatlan.

A takarmánypiacon üzletelenség mellett lanyha az irányzat. Az árpa és a zab üzlet nélkül 25 fillérére olesóbbodott. A tengeri ára is visszaesett 15-30 fillérral, forgalma jelentéktelen volt. A korpa is lanyha, ára 10-35 fillérére csökkent. A 8-as takarmány isztet ugyancsak 25 fillérral alacsonyabban jegyezték. A magpiac üzlettelen, a lisztárak nem változtak.

A budapesti és vidéki nagymalmok lisztárai (jul. havi száll engedménnyel) Ogg 40.50-41.50, 0g 39.50-40.50, 2-es 38.50-39.50, 4-es 37.70-38.50, 6-os 31.50-35.50, 8-as 20.50-21, rozs 0-24-25, 1-es 23-24.

viszont sem gabonát, sem állatot nem lehet a termelési költségeket fedező áron eladni, mert ha ma a mezőgazdasági terményekre vevő jelentkezik, az rendszerint még a kedvezőtlen piaci viszonyokon is messze alul maradó árat kínál. Pedig ha a gazda kevesebbet eladható gabonájáért és egyéb terményeiért nagyobb költséggel és drágább takarmánnyal kihizlalt állataiért és drágábban termelt tejéért nem tud az eddiginél kedvezőbb árakat elérni, úgy ez biztos romlásba vezet.

A pénzforgalmi korlátozások és a hitelkeretek megvonása a termény- és állatkereskedelem munkáját erősen megbénította. A gabonapiacra ugyszólván csak a malmok vásárolnak a legkorlátozottabb mértékben, minélfogva a gyenge termés dacára és ellenére hanyatlanak az árak, s a megnyíló kiviteli lehetőségek révén elérhető magasabb áraknak egyelőre se híre, se hamva. A boletta árának felemelésével a kormány legalább a termelési költségeket megközelítő buzaárakat kívánt a mezőgazdaságnak biztosítani, hiszen a tavalyinál amugy is csak lényegesen kisebb termésmennyiséget vihetünk a piacra. A remélt és jelenlegi értékesítési piaci helyzetünk szerint teljesen megokolt áremelkedés azonban nem következett be. Míg az egyik oldalon a fogyasztók panaszkodnak a liszt és a kenyér fenyegő drágulása miatt, a gabonatermésért kínáló gazda ennek semmi nyomát és hasznát nem látja.

Ha tehát a pénz- és a hitelviszonyok alátámasztására szükséges nemzetközi kölcsön folyósítása rajtunk kívül álló okokból tovább késne s a korlátozó rendelkezések fenntartása hosszabb időre szükséges, úgy az újonnan kiadandó rendelkezésekbe fel kell venni minden olyan lehető könnyítést, amely a mezőgazdasági termelést és értékesítést a mai béklyójából kiszabadítja.

Hivatalos árfolyamok:

Buza: Tiszai 77 kg 10.05-12.05, 78 kg 10.20-12.20, 79 kg 10.35-12.35, 80 kg 10.50-12.50. felsőtiszai és fejmalm 77 kg 10.00-10.40, 78 kg 10.15-10.55, 79 kg 10.30-10.70, 80 kg 10.45-10.85. dunántúli és pestv. 77 kg 9.90-10.30, 78 kg 10.05-10.45, 80 kg 10.35-10.75, bácskai 77 kg 10.00-10.40, 78 kg 10.15-10.55, 79 kg 10.30-10.70, 80 kg 10.45-10.85. Pestv. rozs 8.75-9.00. Egyéb rozs 8.75-9.00. Zab új 19.25-19.75, Egyéb tengeri 14.75-14.90, Korppa 11.90-12.20, 8-as liszt 18.75-19.25. Repce 21.00-21.50, Biborhere 30.5-31.5. Szószós búkköny 26-28, Lenmag I. 25.5-26, Lenmag II. 23.5-24, Kék mák 73-75, Vikt. borsó 19-21, Expr. borsó 16-18, Új árpa 16.00-16.50, Sz. répaszelel. 8.5-9.

Zürichi zárlat

Páris 20.09 és fél, London 24.89. New-

york 512.87 és fél, Bruxe'les 71.55, Milánó 26.82, Madrid 46.20, Amsterdam 206.60, Wien 72.05, Szófia 3.73, Prága 15.18, Varsó 57.55, Budapest 90.02 és fél, Belgrád 9.09, Bukarest 3.40 és egy-negyed.

Budapesti állatvásár

A vágómarhavasárra felhajtottak 849 vágómarhát. Déli egy óráig előfordult kötések árai: ökrök legjobb minőségű 80-96, kivételesen 98. középmínőségű 60-76, bika legjobb minőségű 74-80, középmínőségű 60-72, gyengébb 52-58. Tehén legjobb minőségű 76-86, középmínőségű 55-74, gyengébb 40-54. Bivaly 32-36. Növendékmарha 60-72, kicsontozni való marha 35 fillér. Lanyha irányzat mellett az ökrök és tehének ára 2-4, a bikáké 6-8 fillérral csökkent.

A ferencvárosi sertésvásárra 2600 volt a felhajtás. Eladtak élősúlyban kilogramonként könnyű sertést 96-102, közepes sertést 102-106, nehéz sertést 106-110, prima keresztezett sertést 110-112 fillérért. Az irányzat vontatott volt.

A győrmezei malmok leállítják üzemeiket

Győr, július 30.

A Győr városi és megyei malmok szövetsége ma értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy holnaptól kezdve az összes Győr városi, valamint a megye területén levő malmok leállítják üzemeiket. Ugyanezt a határozatot hozták a mosonmezei malmok is, és holnaptól kezdve a malm munkásai már be sem mennek az üzemekbe.

Az oláh gabonakereskedők beszün'etik a terményvásárlást

A romániai buzakereskedők és gabona exportőrök nagygyűlést tartottak Brailában az ottani gabonátőzsdé elnökeinek vezetésével. A nagygyűlés határozati javaslatot fogadott el abban az irányban, hogy amennyiben az oláh kormány nem gondoskodik augusztus 1-én a kivitel praemiumok lefizetéséről, úgy augusztus 1-ével beszüntetik a gabona felvásárlását. A gabonakereskedők szerint ugyanis az oláh kormány intézkedése ellentétben áll a gabonaértékesítést szabályozó törvény írott betűivel és szellemével is.

Vásárok jegyzéke

- Augusztus 2-án: Felsődabas. Állatvásár: Kiskunlacháza
- Augusztus 3-án: Adánd, Bánokszentgyörgy (sertésvásár nincs), Fadd, Jászrokszállás, Kétegyháza, Mernye (sertésvásár nincs). Mezőkeresztes, Nagyoroszi, Nádudvar, Pécs, Sajószentpéter, Soltvadkert, Somogyfőmén (sertésvásár nincs). Tarján, Tiszacsege, Tiszszánána, Várpalota, Vaja, Zalaszentiván. Állatvásár: Devecser (sertésvásár nincs), Eger, Mezőtúr, Pásztó, Sárvár. Kirakodóvásár: Kiskunlacháza.
- Augusztus 4-én: Beled, Jászszentandrás, Nagyborzsöny, Nagyecsed, Nagykanizsa (sertésvásár nincs). Sáskut, Vásárosnamény. Kirakodóvásár: Devecser, Mezőtúr, Pásztó. Állatvásár: Sátoraljaújhegy, Szikszó.
- Augusztus 5-én: Ape, Himesháza, Kaposvár (sertésvásár nincs), Sárospatak, Sárrétudvari, Tapolca, Vese (sertésvásár nincs). Állatvásár: Jánosháza, Miskolc.
- Augusztus 6-án: Balatonfőkajár, Berettyóújfalú, Csabrendek (sertésvásár nincs), Gyöng, Keeskemét, Onód, Somogyárd (sertésvásár nincs), Tiszafüred. Állatvásár: Celldömölk.
- Augusztus 7-én: Derecske, Sükösd, Velence. Sertésvásár: Aszód. Sertés- és kirakodóvásár: Buj. Állatvásár: Gyöngyös. Kirakodóvásár: Kecskemét.

INGYEN KAPJA LAPUNKAT

15 éig, ha most
előfizet. Kiadóhivatal
Kossuth-u.
3. I. e. Tel. 141.

...lt levágandó.

Megrendelem a Debreceni Ujságot aug. tizenötödiktől havi
3.— pengőért.

Igényt tartok havonta egy tiszta és ingyenes
apróhirdetésre. Mint előfizetőnek kérem a Közművelődési
Könyvtár díjmentes használatára jogosult igazolványom
kiállítását, melyért személyesen bemegyek a kiadóhivatalba.
Igénybe óhajtom továbbá venni a Vígyszínház és Apollo mozikba
érvényes 50%-os jegykedvezményüket.

Név:

Foglalkozás:

Lakás:

Levelezőlapra ragasztva küldje be a kiadóhivatalba

...lt levágandó.

Hirdessen a Debreceni Ujságban!

APRÓ HIRDETÉSEK

<p>Levelezés</p> <p>AROMÁS, zamatos kávét Király üzleté ben vevő előtt örköslik. Dé- zenfeld-tér 11.</p>	<p>Házasság</p> <p>Nősülnék kis hozományal sürgő- sen vállaskülönbség nél- kül „35 éves” jelgére a kiadóba. 516</p> <p>Alláshoz jutalom azon 40-45 éves izr. intelligens sze- relőt, ki hugomat férj- hez venné. Választ „Bu- tor, kelengye van” jel- gére a kiadóhivatalba. 555</p>	<p>Betöltendő állás nőknek</p> <p>Fürst-villa, Simonyi ut 28., német kissasszony 1 gyermek mellé kerestetik. 501</p>	<p>Egyszerűbb szerény igényű, megbiz- ható nő hosszú bizo- nyítvánnyal minden- nek keresek. Pacsirta u. 11. 608</p> <p>Bejáró takarítónőt felveszek. Jelentkezés csak délelőti Nyomató utca 3. alatt 728</p> <p>Jömegjelenésü fiatal högy felvétetik, Nyitrai órák üzlet, Ceg- léd utca 7. 726</p> <p>Varni tanuló leányt fizetéssel fővesz Stampf nő sza- bó. Kossuth 18. 733</p> <p>Ügyes kiszolgáló leány, pénz- tárkezeléshez is értő. — felvétetik. Rose, Hatvan utca 6. 548</p> <p>Mindenes egyszerű német lány felvétetik. Fischer, De- genfeldtér 2. üzlet. 564</p> <p>Keresek gyerek mellé jobb lányt, augusztus 1-re, aki házi munkát is végez. Jelent- kezni lehet délután 2-3 óra között Svetits bér- ház III. lépcső, III. eme- let 12. ajtó. 685</p>	<p>Kiszolgáló leány augusztus 1-re felvéte- tik, varrni tudó előny- ben, kezdő fizetéssel. — Klein, Csapó u. 18. 550</p> <p>Allást kereső férfiak</p> <p>Mérlegképes könyvelő vagyok. Felha- i fizetésemmel hozzá- om azon illető, aki bármilyen szerény iródi állásba elhelyez. Címem: Percecs u 2., I. ajtó. 335</p> <p>Nyugdíjas pénzbeszedő, raktáros vagy irodaszolgái állást keres. Aki elhelyezke- désében elősegítene, jutalomban részesül. — Cím a kiadóban. 703</p> <p>Betöltendő állás férfiaknak</p> <p>Gyermektelen vagy kiscsaládu házas- pár, hol a férfi állásban van, vagy keres, takari- tásért lakást kap. dísz- nótartással. — Poroszlav ut 40. 364</p>
--	---	---	--	--

A debreceni kolerajárvány

Ista: Dr Ignáczy Béla

A megboldogultak földi maradványainak temetőt keresnek. Az egyiket kijelölik a Varga-utcai volt pestises temetőnek déli végében (a mostani temető nyugati oldalán), két szekérút között. Ide temetik a Piac-, Miklósi- és Német-utcai halottakat. A másik temetőnek a Szent-Anna-utcai kapu előtt, a katolikusok temetője belső lejtős homokdombok oldalán, két ut közt lévő területet jelölik. Ide viszik a Varga-, Szent-Anna- és Cegléd-utcai, valamint a közelebb eső lakosok holttesteit. A harmadik temetőt a Cegléd-utcai kisajtó előtt, az olajtűtől szemben lévő földkekből szakították ki. Ide temették a Cegléd-utcai és hostadti (városon kívüli) lakosok holttesteit. Ezeket a kijelölt területeket földkekkel körülhántták, csövázták.

Egy-egy kolerás sírgödört 7-8 lábnyira ástak. A halott testét mésszel kenték be. Ellenőrizték a sírások mellé napidíjas felvigyázót állítottak (1 fr. 30 kr.). A halottat a holttest vizsgáló megnézte s csak azután öntötték le „mészanyóidlet vízzel” (aqua chloreti calcis). Ruháját, ágyneműjét elégették, melynek hamuját a halott mellé helyezték. Végezetül kimondták, hogy a temetőt 50 évig semmire sem lehet használni. A betegség ideje alatt ide és ily módon temették azokat is, kik nem a kolera áldozatai voltak. Ennek pontos végrehajtását ellenőrizte az u. n. felvigyázó. Jul. 27-én, tehát két nappal a kiütés után már oly nagy volt a haláloság, hogy a rabok nem bírták kötelességeiket teljesíteni, kevésnek bizonyultak. Így 23 sírásót kellett fogadni, kiknek fizetése 20 kr. volt. Aug. 20 körül maga a polgárság kérte, hogy hozzák határozatba, ezenül ne a rabok temessenek, illetve assák a sírt, hanem szegény emberek, illetve így legalább valami kis keresetnek jutnak s kisebb lesz a nyomoruk.

A kolera Csapó és Péterfián ütött ki s jul. 25-én a Csapó-utcai külső részben is elterjedt. E két utcában a katonák házáknál voltak elszállásolva. Tehát most innen el kellett vinni őket. Hová? — felmerült a kérdés. A város-egészséges utcáin nem oszthatják szét, mert

mint gyanús helyen levők, gyanúsak s felsőbbrendelés tiltja ezt. Továbbá félős, nem terjeszték-e tovább a kolerát s mi pedig fő, be sem fogadná a lakosok. Ha pedig rájuk erőszakolnák, úgy zendüléstől lehetne tartani. Így nem volt mit tenniük, mint kivinni a katonaságot a városból s ott telepíteni le őket. Ugy is lett, kivonták a városból és letelepítették a zsidó utcába, raktárláza és a sátrak között levő kávéháznál.

A város egészséges részeinek megmentése érdekében rendeleteket ad ki a bizottság. Fontosabbak a következők:

1. Csapó-utcát és Péterfiát a város többi egészséges utcáitól örökkel zárják el. Az örök katonák és polgárok legyenek.
2. Kórházak, Csapó-utcában az utca-házak, Péterfiában a salétromos épületek legyenek.
3. E kórházakhoz rendeljen a kapitányság 3-3 embert, kik a nyavalya multáig ott tartózkodjanak.
4. A kórházakat lássák el szalmával, 1 öl tűzifával, tállakkal, fazékkal, bádoggal-kanalakkal és végül különböző eszközökkel.
5. Az elzárt területek élelmezése úgy történjék, hogy az élelmet a határnál átvegyék a tizedesek, kik azt igazságosan szétosztják.
6. Mivel „a kolera napról-napra nő s melyet elősegítik a mostani forró napok” így a helyszüke miatt elkérik a ref. kollégium újabb épületét, mely hely különösen a súlyos betegek részére felel meg.
7. A kollégium igazgatósága átadja az épületet, csak azt köli ki, hogy az itt szerült 75 tanuk élelmezéséről gondoskodjanak. A városi tanács elfogadta az ajánlatot és a diákokat családoknál helyezte el.
8. A kórházakhoz közel legyenek a beteg- és halottápoló szekerek.
9. A határon a közcélt szolgálók szabadon járjanak, de jelvényt viseljenek. Igazolványukkal.

¹ A katonaság részéről 19 ember van naponként szolgálatban, személyenként 19 kr.-ral. Kedvezményesen kapták a bort. Itcénként 4 kr.-ral olesőben (16 kr.).
² A vész közlekedésének hírére a diákságot hazabocsátották. Ezeknek (75-nek) már nem volt idejük hazamenni.

nyukra nyomják rá „Szabadon bocsátódtassanak”, melyet az öröknek minden egyes alkalommal mutassanak fel.

9. Az utcabeli szénatorok sűrűn látogassák meg a betegeket és bátorítsák őket.

10. Bezárt területről fuvarosok nem jöhetnek ki, hanem hordjanak ott vizet. A vízhozásra, már előbb az egész város területére vonatkozó határozatot hoztak, mely szerint „a vízhozó szekerek mellett emberek legyenek, kik a bezárt házak elé kitett dézsákba vizet adjanak”.

11. Az elzárt területet lakó kapitányok ne jöjjenek ki, maradjanak otthon és ideiglenesen felmentik a szolgálattestéstől.

12. A kórházakban kis fekte táblákat tegyenek a beteg feje felé, ráírva személyi adatait.

Külön gondoskodnak a terület élelmezéséről. Marhákat és különböző élelmiszereket szállítanak ide. Péterfiában a Tóth-ház és a csapó-utcai közti levő tágas helyen piacot nyitottak. Négy sőtörőt állítottak fel, hol a sóit egyszer-mind árulják is. Ezek 1. a Mester-utcai mészárszéknél, 2. Péterfián őrháznál, 3. Csapó-utcai csapszéknél, 4. Cegléd-utcai ajtónál voltak.

Ezen két utcára vonatkozó ragályterjedést meggátoló intézkedések sorát még be sem fejezték, már július 31-én jelenti az orvos, „a város többi utcáiban is mutogatja magát a kolera”.

Ezért a várost utcák szerint az orvosok egymásközt felosztják. Kineveznek egy-egy doktort és melléje egy vagy több sebészorvost.

- A felosztás a következőképpen történt:
1. Csapó-u. ispotály orv.-dokt. Zsebők József
 2. Péterfia-u. „ „ Kmety Pál
 3. Cegléd-u. „ „ Zilahy Sámuel
 4. Varga-u. „ „ Szentgyörgyi József
 5. Piac-u. „ „ Neuhold József
 6. Hatvan-u. „ „ Batsó Bálint

Augusztus 1-én Cegléd- és Varga-utcában is kiütött a kolera. Ezért az összes kijelölt utca-kórházakhoz elküldik a Csapó- és Péterfia-i kórházak részére hozott rendeleteket. Javaslatba veszik, hogy a javuló betegek számára külön kórházat létesítsenek, de a város tanácsa fölöslegesnek véli s így e hasznos intézmény nem valósulhatott meg még.

(Folyt. köv.)

Házmaster
elcséjére felvétetik. Hatvan u. 49. első l.kás. 528

Kifutó
felvétetik sütődébe. János u. 51. 534

Kiadó lakás

Teleki 46.
szobás, konyhás lakás aug. 15-től Wessely utcai udvarban szoba 10 pengőért elsejére kiadó. 563

Tágas
lakás irodának, rendezőnek is alkalmas, üzlethelyiség Piac 56. a ttt azonnal kiadó. Értekezés Csáthy ügyvédnél, Deák Ferenc u. 9. 516

Pincelakás
egy nagy szoba kiadó Erzsébet utca 65. 517

Négyszobás,
fürdőszobás komfortos lakás azonnal kiadó. Gyönyörű, virágos udvar. Rakóczi utca 8. 523

Szép
nagy kétszobás, egyszobás lakások összes me-lék helyiségekkel azonnal kiadók. Zugó 4. Reáliskolánál. V

Egy
öt szobás modern lakás augusztus 1-re kiadó. Hatvan utca 70. 731

Kiadó lakások:
azonnali beköltözésre két szoba, konyha, kamara és egy szép szoba, konyhás lakás vízvezetékekkel, jutányosan. Kut utca 1. szám. 540

Három szoba,
konyha, me lékhelyiségek augusztustól novemberig összesen 100 pengőért átadó. Felvilágosítás: Klein, Szepességi u. 25. 544

Kiadó
egy szoba, konyha, kamara lakás, vízvezeték, villanyvilágítás, azonnalra. Kassai ut 33. 513

Háromszobás
lakás Batthyány 14. sz. alatt kiadó. 4708

Egy
szoba, konyha, speiz — szép virágos udvarban kiadó. Török Bálint u. 25. 565

Három
szobás, fürdőszobás, — komfortos utcai lakás szép udvarban kiadó — augusztusra. Mester u. 29. Értekezni 3—5-ig 4689

Kiadó lakások:
A Teleki utca 46. számú házban egy 1 szoba-konyhás lakás augusztus 15-től, a Wessely utcai utcában egy kis szoba augusztus 1-től kiadó. Értekezni lehet a Szent Anna utca 33. számú házban. Gy. 512

Négyszobás
komfortos tágas lakás, külön kerttel kiadó. Szent Anna u. 29. 732

Kiadó
azonnalra egyszerű kis szoba, konyhás lakás 25 pengőért. Kossuth utca 25. 684

Pince szoba,
konyha augusztus 1-re kiadó. Cegléd utca 14. 528

Kiadó
egy szoba konyha és egy pince lakás. Egymalom 6. 635

Kiadó
egy szép utcai szoba, — konyha, előszoba, speiz augusztus egyre. Nemes u. 8/b. Tócsokert. 709

Kiadó
1 szoba, konyha, kamrából álló lakás udvarral. A dohánygyárral szemben — Értekezni: Lorántffy u. 32. sz. Augusztus 1-re. 718

Pincszoba,
nagy, világos, augusztus 15-re kiadó. Lorántffy utca 13. 702

Két
szoba, előszoba konyhás lakás mellékkeliségekkel, frissen festve olcsón kiadó azonnal — Mester utca 29. 651

Olesón
kiadó utcai három szobás, fürdőszobás modern lakás, tisztán festve, rendezhető augusztus 1-re. Csékes u. 44. 4475

Kiadó
Simonyi ut 5 szám alatt 4 szobás lakás, me lék helyiségekkel. 669

Utcai
pince lakás kiadó. Mester utca 29. 4696

Városi
bérházban, Szoboszló uton első emeleti 2 szobás komplett lakás — augusztus 1-re kiadó. — Értekezni: A) lépcsőházban. Balla titkárnál. Ugyanott egy jó karban levő harmónium eladó 491

Gyermektelen
vagy kis családú házaspár, ahol a férfi állásban van, takarításért szép lakást kaphat — dísznótartással. Poroszlai ut 40. 378

Butorozott szoba
Csinosan butorozott különbejáratu szoba kiadó. Sebők Zsigmond, Szent Anna utca 10—12, III. emelet. 2. ajtó 535

Csinosan
butorozott utcai szoba, különbejárattal, esetleg két személyre kiadó. — József kir. herceg utca 33. 512

Különbejáratu
butorozott szoba o'csőért azonnal kiadó. — Iskola utca 8. 537

Pincszoba
butorozva kiadó. Domb utca 2. 729

Különbejáratu
utcai szoba csinosan berendezve — fürdőszoba használatlalt kiadó. Degenfeldtér 10. szám. — I. em. 536

BUTOROZOTT
udvari kis szoba kiadó (spotály u. 13. sz. 536

Különbejáratu
csinosan butorozott utcai szoba magános uriembernek kiadó. Rakóczi utca 52. LN

Különbejáratu
két utcai szoba butorral vagy anélkül egyenként is kiadó. Püspöki palota I. sz. 407

Lakónélküli
udvarban különbejáratu szépen butorozott szoba 25 pengőért kiadó. Pacsirta 11. 607

Különbejáratu
butorozott szoba 1—2 uriembernek uri háznál kiadó. Kossuth utca 29. 680

Különbejáratu
tisztá butorozott szoba 1—2 személynek kiadó. Bövös utca 7. 699

Butorozott
szoba különbejárattal — kapuculecsal kiadó kolégiumnál. Fűvészkert utca 12., II. 565

Csinosan
butorozott utcai szoba — különbejárattal esetleg két személynek kiadó. József kir. herceg utca 33. 567

Egy
különbejáratu szépen butorozott szoba azonnal kiadó. Kálvintér 5. 514

Kiadó
különbejáratu csinosan butorozott szoba. Szalkai utca 6. 509

Lakás és szoba kereslet

Keresek
egy butorozott szobát ellátással, lehetőleg a központban augusztus 15-re Kérek ajánlatokat „Jó fizető” jellegére a kiadóhivatalba. 712

Különbejáratu
butorozott szobát esetleg ellátással keresek. Ajánlatot „Azonnal” jellegére kérek a kiadóhivatalba. 713

Teljes ellátás

Egy
urileánynek az iskola idején át teljes ellátást adnék — zongora használatlalt, esetleg német nyelvű oktatással. Degenfeldtér 10., I. em. 541

Dóczy és Svetits
intézet közelében teljes ellátással elfogadok 2 középiskolás tanuló-ányokat. Cim a kiadóban. 137

Középiskolai
tanulókat teljes ellátásra elfogad Dóczy közelében lakó kéttagu család, külön szobába, zongorahasználatlalt. — Cim a kiadóban. 705

1—2 uri
gyermeket nyaralásra kívánál a Boesky kertbe urí család. Cim a kiadóba. 4552

Teljes
ellátással, különbejáratu butorozott szoba kiadó. Szent Anna 58. kereszt-épület. 593

Elelmiszer, ita

Fajborok
saját termései édes óbor 60 fillér és 1 pengő literenként is. Arany János utca 30. 115

Butorok

Eladó
egy ebédő, két háló, — konyha berendezés. — Megtekinthető: Nagyvárad u 14. 508

Eladó ingóság

Eladó
vályog. Erzsébet utca 42. 723

Eladó
jókarban két tölgyfa kád, egy szőlőmorzsoló. Huszár Gál utca 5. 690

Eladó!
alig használt His Masters Voice koffer gramofon 14 lemezzel 120 pengőért eladó. Megtekinthető naponta fél 7-től 8-ig és vasárnap délelőtt. Sántha Imre Magoss György-tér 13. sz. 4536

Eredeti
Zsónay-szobrok. különleges szép példányok és perzsaszőnyegek olcsón eladók. Boldogfalva utca 5. 547

Jókarban
levő ebédőszőnyeg o'csón eladó. Simonffy utca 32. sz. Értekezni 38. sz. alatt. 545

Boltberendezés,
irodafal, íróasztal jutányosan eladó. Megtekinthető: Piac 61., ház-mesternél. 493

Ajánlat

KIRALY
Kávéi mégis a legjobb! Olcsó, itadós, kiválóan támas. Degenfeldtér 11. szám. 541

Csecsemő
gondozásban jártas jobb nő augusztus 1-re felvétetik. Cim: Augusztus-szanatórium dr. Geszti. 503

Sütést,
főzést a legmagasabb igényeknek is megfelelően alkalmakra vállalkozok. Befőzést is vállalkozok nagy gyakorlattal. Berkovics Fáni, Rothermere u. 29. 513

Istálló
dísznővel azonnal kiadó. Kishegyesi ut 17. 720

Gombok
átvuzását vállalom. Péterfia 32. szám. 703

Szemüvegek,

hőmérők, létszerek legolcsóbban Paulo vésnök bélyegzőkészítő és látászkereskedőnél, Batthyány u 22. 3847

Üzlet, műhely, raktár

Kossuth utcai
üzlethelyiség raktárral azonnal kiadó. Értekezni Debreceni Elő Takarékpénztárnál. 558

Forgalmas
helyen üzlethelyiség kiadó. Hatvan utca 15. 701

Üzlethelyiség
utcai és udvari is kiadó. Ferenc József ut (Piac-utca) 70 szám alatt — Felvilágosítást ad a Tiszántúli Mezőgazdasági Hitelintézet, Kossuth u. 8. 516

Üzemekre
legalkalmasabb óriási modern pinceműhely lakással kiadó. Deák Ferenc utca 6. 538

Kiadó
nagyon jutányosan nagy száraz pince bármilyen raktárnak. Péterfia 8. 543

Hentesüzlet
berendezéssel, — vagy anélkül átadó. Petőfitér 6. 532

Cipész
üzlethelyiség, jó menetelű, azonnal kiadó. Vörösmarty u. 20. szám 542

Műhelynek,
raktárnak kiválóan alkalmas nagy világos helyiségek kiadók. Hid utca 10. szám 511

Autó

notor, kerékpár
„Peugeot”
kis csukott autó olcsón eladó. Kut utca 118. 711

Kerékpárok.
használt, de kitűnő állapotban igen olcsón eladó. Kedvező részletezés mellett. Debreceni Autóforgalmi, Hatvan utca 53. 446

Eladó
kitűnő állapotban levő, hat hengeres Auburn gyártmányú négyüléses csukott, személyautó, Felvilágosítást ad a Tiszántúli Mezőgazdasági Hitelintézet, Kossuth utca 8. 4097

Személyautó
fuvarozást legjutányosabban vállalkozok Szoboszlóra 6 személynek 12 pengő. Telefon 9—47. 406

Kereslet

Magános özvegy
urianszony szolid, szerényebb igényű urinót lakótársnak keres. Cim a kiadóban. 4484

BUZAALJAT.

kölest, repceljait ugy kisebb, mint nagyobb tételeben veszek. Apafi-utca 20. 4419

Két-három
hónapos testvér kölyök, kutyákat jó áron, veszünk. Kórtani intézet, Klinika. 727

Betegtoló székelt
kölesön vagy megvételre keresek. Sesztina utca 4. Kisállomás mögött. V2

Eladó ház

Bnkbetétért
is eladó évi 3000 pengőért jövedelmező vendéglős, üzletes sarokház. — Böszörményi ut 173. 730

Eladó föld

Eladó
72 katasztrális hold föld az Elepen. Értekezhetni Bethlen utca 54. kb.

Tanyás ingatlan

12 kat. hold a Diószegi út mentén a 6-os kilométernél 4 hold őszi vetéssel kedvező áron és zetési feltételekkel eladó. Tiszántúli Mezőgazdasági Hitelintézet, Kossuth utca 8. 1873

Birtok bérlet

Bérbeadó
Büdszentmihályon 90 kis hold szántóföld. Értekezhetni ref. lelkeszi hivatalnál. 686

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó Vállalat Rt. Felelős kiadó: Dr. PAJOR GYÖZÖ igazgató. — Nyomda vezető: VARGA ENDRE.